

# Kompetencije studenata u organiziranju tjelesne i zdravstvene kulture s djecom s teškoćama u razvoju

---

**Kovač, Kristina**

**Master's thesis / Diplomski rad**

**2020**

*Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:* **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

*Permanent link / Trajna poveznica:* <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:586899>

*Rights / Prava:* [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

*Download date / Datum preuzimanja:* **2024-12-30**

*Repository / Repozitorij:*

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)



**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU**  
**UČITELJSKI FAKULTET**  
**ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ**

**KRISTINA KOVAČ**

**DIPLOMSKI RAD**

**KOMPETENCIJE STUDENATA U**  
**ORGANIZIRANJU TJELESNE I**  
**ZDRAVSTVENE KULTURE S DJECOM S**  
**TEŠKOĆAMA U RAZVOJU**

Zagreb, lipanj 2020.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU**  
**UČITELJSKI FAKULTET**  
**ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ**

**(Zagreb)**

**DIPLOMSKI RAD**

Ime i prezime pristupnika: Kristina Kovač

TEMA DIPLOMSKOG RADA: Kompetencije studenata u organiziranju tjelesne i  
zdravstvene kulture s djecom s teškoćama u razvoju

MENTOR: izv.prof.dr.sc. Vatroslav Horvat

**Zagreb, 2020.**

## **SADRŽAJ**

SAŽETAK.....	4
ABSTRACT.....	5
1.UVOD.....	6
2.DOSADAŠNJA ISTRAŽIVANJA.....	8
3.METODE RADA.....	13
3.1. UZORAK ISPITANIKA.....	13
3.2.UZORAK VARIJABLI.....	14
3.3. METODE ZA OBRADU PODATAKA.....	14
4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA.....	15
5. RASPRAVA.....	47
6.ZAKLJUČAK.....	49
7.LITERATURA.....	50
PRILOG 1.....	54
IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI RADA.....	57

## SAŽETAK

Svakodnevno u odgojno-obrazovnim ustanovama postoji sve više djece koja imaju neku teškoću u razvoju. Mnoga istraživanja pokazuju kako je tjelesno vježbanje jedno od oblika aktivnosti koji ima veliki utjecaj na razvoj djece i njihovih sposobnosti. Djeca s teškoćama, kao i sva djeca, imaju potrebu za kretanjem, aktivnošću i vježbanjem. Cilj ovog rada bio je ispitati kompetencije studenata za organiziranje tjelesne kulture s djecom koja imaju neku teškoću u razvoju. U svrhu prikupljanja podataka za ovaj rad provedena je online anketa. U njoj je sudjelovalo 100 studenata završnih godina studija „Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja“. Pitanja koja su bila postavljena odnosila su se na procjenu zadovoljstva studenata formalnim obrazovanjem te na procjenu znanja i kompetencija vezanih uz ovu temu. Deskriptivnom statistikom i obradom podataka dobili su se sljedeći rezultati. Studenti nisu zadovoljni dobivenim znanjem iz provedbe tjelesne kulture s djecom koja imaju neku teškoću u razvoju. Svjesni su važnosti tjelesnog vježbanja kao i pozitivnog utjecaja koje ono ima na djecu s teškoćama u razvoju. U pojedinim kategorijama provedbe osjećaju se kompetentnima, no nedovoljno osnaženim pa su neodlučni u procjeni kompetencije organiziranja tjelesne kulture s djecom s teškoćama. Na tome bi se moglo poraditi tijekom provedbe kinezioloških kolegija ili prakse kako bi se studenti kao budući odgojitelji profesionalci osjećali kompetentnima u svim područjima svoje struke.

Ključne riječi: djeca s teškoćama, tjelesno vježbanje, kompetencije

## **ABSTRACT**

Every day in educational institutions there are more and more children who have some difficulty in development. Many studies show that physical exercise is one form of activity that has a major impact on children's development and their abilities. Children with disabilities, like all children, have a need for movement, activity, and exercise. The aim of this paper was to examine the competencies of students for organizing physical education with children who have some developmental difficulties. For the purpose of collecting data for this paper, an online survey was conducted. It was attended by 100 final year students of "Early and Preschool Education". The questions that were asked were related to the assessment of students' satisfaction with formal education and the assessment of knowledge and competencies related to this topic. The following results were obtained by descriptive statistics and data processing. Students are not satisfied with the knowledge gained from the implementation of physical education with children who have some developmental difficulties. They are aware of the importance of physical exercise as well as the positive impact on children with disabilities. In certain categories of implementation, they feel competent but insufficiently empowered, so they are undecided in assessing the competence of organizing physical culture with children with disabilities. This could be worked on during the implementation of kinesiology courses or during internships so that students, as future professional educators, feel competent in all areas of their profession,

Key words: children with disabilities, physical exercise, competencies

## 1.UVOD

U današnje vrijeme odgojitelji se svakodnevno sve više u svojem odgojno-obrazovnom radu susreću s djecom koja imaju neki oblik teškoća u razvoju. Djeca s teškoćama u razvoju su djeca s trajnim posebnim potrebama, a koja mogu biti urođena ili stečena stanja organizma. Prema prirodi, takve posebne potrebe zahtijevaju poseban stručni pristup svih koji se bave s djecom pa tako i odgajatelja kako bi se omogućilo zadržavanje i razvoj sposobnosti djeteta te time što kvalitetniji daljnji odgoj i obrazovanje (NN, 23/91). Prema Državnom pedagoškom standardu to su djeca s oštećenjem vida, djeca s oštećenjem sluha, djeca s poremećajima glasovno-govorne komunikacije, djeca s promjenama u osobnosti uvjetovanim organskim čimbenicima ili psihozom, djeca s poremećajima u ponašanju, djeca s motoričkim oštećenjima, djeca sniženih intelektualnih sposobnosti, djeca s autizmom, djeca s višestrukim teškoćama i djeca sa zdravstvenim teškoćama i neurološkim oštećenjima kao što su dijabetes, astma, bolesti srca, alergije, epilepsija i slično.

Mnoga istraživanja pokazuju kako je tjelesno vježbanje jedno od oblika aktivnosti koja ima značajan utjecan na razvoj djece i njihovih sposobnosti pa tako pozitivno djeluje i na djecu s teškoćama u razvoju. Djeca s teškoćama, kao i sva djeca, imaju potrebu za kretanjem, aktivnošću i vježbanjem. To što dijete ima određenu teškoću ne znači da je manje sposobno baviti se tjelesnim aktivnostima. Kada u vrtićkoj skupini odgojitelj ima dijete s teškoćom njegova je zadaća da ga uspješno uključi u sve aktivnosti pa tako i u tjelesno vježbanje. Odgojitelj kao stručna osoba ima veliku odgovornost u planiranju tjelesne i zdravstvene kulture jer da bi odgojitelj mogao realizirati bilo koju tjelesnu aktivnost s djecom predškolske dobi on mora dobro poznavati djecu s kojom radi, njihove sposobnosti, mogućnosti, želje i potrebe (Findak, 1995). Također kada govorimo o djeci s teškoćama u razvoju, govorimo o mnogo različitih teškoća, a ne o teškoćama iste težine. Iz tog razloga bitno je da odgojitelji tijekom svojeg formalnog obrazovanja steknu kompetencije i upoznaju se s načinom prilagodbe programa djeci s teškoćama te kako da odgovore na individualne potrebe svakog djeteta. Tjelesna i zdravstvena kultura najčešći je i sastavni organizacijski oblik rada u tjelesnom i zdravstvenom odgojno-obrazovnom području (Findak, 1995). Tijekom sata tjelesne i zdravstvene kulture svi programi moraju biti fleksibilni i diferencirani tada da učenici različitih sposobnosti mogu usvojiti novi sadržaj (Đumlan-Cetin, 2010). Ovdje nije

riječ o integraciji već o inkluziji. Inkluzija je više od integracije. U obrazovanju, integracija bi značila da se djeca s teškoćom jednostavno upišu u redovne programe, dok inkluzija znači da su svi programi i zaposlene osobe spremne osigurati prilagođavanja da se sva djeca mogu zajedno razvijati i učiti (UNICEF,2013). Upravo to je ono što i Konvencija o pravima djeteta i Konvencija o pravima osoba s invaliditetom zahtijeva, a to je da svako dijete bude punopravni član svoje obitelji, zajednice i društva u kojem će biti aktivno uključeno. Nikako se ne smijemo rukovoditi mišlju da dijete s teškoćama u razvoju ima granice koje ne može proći, već da sve što napravi tijekom sata tjelesne i zdravstvene kulture, uz našu potporu, ima utjecaj na unaprjeđenje zdravstvenog statusa (Trajkovski i sur., 2010).

Prvi dio ovog rada odnosi se na dosadašnja istraživanja vezana uz organizaciju tjelesne i zdravstvene kulture s djecom s teškoćama, pozitivan utjecaj vježbanja na njihov rast i razvoj te kompetencije i znanja potrebna odgajateljima za individualizirani pristup svakom djetetu. Drugi dio odnosi se na istraživanje provedeno u svrhu izrade ovog diplomskog rada, a to je kako studenti/ce (u daljnjem tekstu studenti) završih godina odgojiteljskih studija procjenjuju svoje kompetencije i znanja vezana uz organiziranje tjelesnog odgoja s djecom s teškoćama u razvoju.



## 2.DOSADAŠNJA ISTRAŽIVANJA

Prema podacima UNESCO-a čak 10% djece se rađa s nekim oštećenjem ili ga tijekom svog odrastanja stekne. Također istraživanje koje je provedeno pokazuje da čak 64,1% učitelja i odgajatelja trenutno u svojim skupinama i razredima ima djecu s teškoćama, dok je u proteklih pet godina taj postotak bio čak 94,9% (Radović i Mohorovičić, 2016). To je poprilično veliki broj koji bi trebao biti poticaj za cijelu zajednicu da se aktivno uključe u rješavanje zapreka sudjelovanja djece s teškoćama u svakodnevnim aktivnostima. Prije svega to podrazumijeva potrebu za edukacijom društva u kojem se dijete nalazi, odgojitelja, učitelja i profesora te ostalih pojedinaca koji su direktno uključeni u odgoj, obrazovanje i socijalizaciju djece s teškoćama u razvoju jer oni su ti s kojima dijete provede najviše vremena tijekom svojeg radnog dana (Paušić, Ćorak i Galić, 2013).

Općenito je poznato da tjelesni odgoj i sport imaju veliku ulogu u životima djece s posebnim potrebama bez obzira na vrstu i težinu teškoće. Vježbanje tijekom TZK-a kao grupno organizirana sportska aktivnost za djecu s teškoćama ima slične utjecaje kao i na ostalu djecu. To su tjelesno zdravlje, ali i psihičko zdravlje koje uključuje kognitivni, društveni, afektivni i moralni razvoj djece (Paušić i sur., 2013). Pozitivne promjene antropoloških obilježja rezultat su pravilno odabranih kinezioloških sadržaja i adekvatnog broja interakcija. Zbog toga je važno da motoričke aktivnosti s djecom budu primjenjivane svakodnevno (Findak, Delija, 2001). Osim toga sudjelovanje djece s invaliditetom u tjelesnim aktivnostima potiče društvenu uključenost, smanjuje zdravstvene tegobe, optimizira tjelesno funkcioniranje te se poboljšava njihova kvaliteta života (Murphy i Carbone, 2008). Prema Ergunu (2003), sport pomaže djeci s teškoćama u razvoju da poboljšaju svoju fizičku sposobnost, emocionalnost, disciplinu, natjecateljski duh te im pomaže da steknu prijateljstva i dobije svoju ulogu u društvu budući da je sport univerzalni jezik koji povećava suradnju i socijalnu koheziju djece u grupi. Istraživanja pokazuju da dijete kojem nedostaje istraživanja i eksperimentiranja sa svojim tijelom u ranoj dobi, u kasnijoj dobi mora uložiti dodatni napor kako bi bilo kompetentno u motoričkim aktivnostima (Sanders, 2015).

Mnoga istraživanja pokazuju pozitivno djelovanje tjelesnog vježbanja na djecu s različitim teškoćama u razvoju. Istraživanje Horgana (2005) prema Prskalo i Babin (2006) pokazuje da 39% dječaka i 58% djevojčica u ranoj dobi ne ostvaruje dovoljnu

količinu tjelesnog vježbanja od najmanje jednog sata dnevno. Svakako to možemo pripisati današnjem načinu života i tehnologiji koja je zaokupila dječji svijet. Ne može se očekivati ni da rezultati s djecom koja imaju neku teškoću u razvoju budu mnogo bolji. Prvenstveno razlog tome je što živimo u civilizaciji u kojoj se uspjeh često mjeri samo rezultatom (Prskalo i Babin, 2006), a djeca s teškoćama ponekad ne mogu pratiti uspjehe druge djece. Ipak na temelju istraživanja koja se provode posljednjih desetljeća potvrđeno je da je dijete u motoričkom razvojnog području različito od odraslog (Nicolodi, 2015). Za razliku od adolescenata i odraslih koji često žele postići neke dobre rezultate ili sudjelovati u natjecanjima, sva djeca radost pronalaze u samom pokretu i osjetima koji iz njega proizlaze. Dovoljno ga je samo uključiti i omogućiti mu jednako sudjelovanje. Između te dvije krajnosti, dijete prolazi različite faze razvoja i ponekad njegov napredak se jasno vidi, a ponekad stagnira. Na odgojiteljima je da prate i bilježe razvojne faze djece kako bi ga mogli poticati od rane dobi budući da je to najvrjednije razdoblje i sve ono što u ovom razdoblju djeca ne ostvare teško će nadoknaditi (Nicolodi, 2015). Upravo nam radost u pokretu pokazuje da tjelesna i zdravstvena kultura pozitivno utječe na dijete s teškoćom u razvoju već prilikom samog uključivanja u proces.

Osim što tjelesno vježbanje pozitivno utječe na dijete s teškoćom, utječe i na ostalu djecu uključenu u sat tjelesne i zdravstvene kulture u kojem je dijete s teškoćom u razvoju. U istraživanjima koja su provela Capper i Picket (1994, prema Špelić, Zuliani i Krizmanić, 2009) i Fisher, Pumpian i Sax (1998, prema Špelić, Zuliani i Krizmanić, 2009) može se vidjeti kako postoji razlika u stavovima djece koji su u svojim skupinama imali integrirano dijete s teškoćama u razvoju naspram onih koji nisu imali takvo dijete u svojoj zajednici. Kod djece koja su u svom okruženju imala dijete s teškoćama mogao se primijetiti pozitivan stav prema djeci s teškoćama te nisu imali uobičajene stereotipe koji su česti u toj dobi. Odgojitelji tijekom tjelesne i zdravstvene kulture imaju mnogo prilika za inkluzivno uključivanje djece s teškoćama. Primjerice, igre i natjecanja tijekom sata tjelesne kulture prilika su kada se može stvoriti osjećaj zajedništva djece u grupi. Osim toga tijekom takvih igara može se često vidjeti kako djeca jedni drugima pomažu zbog postizanja zajedničkog cilja (pobjede ili sl.).

Kako bi se svi ti pozitivni utjecaji ostvarili jako je važno da odgojitelji ne podcjenjuju dijete te da mu omoguće da se ono razvija. Istraživanje koje nam pokazuje kako ponekad učitelji, ali i odgajatelji podcjenjuju djecu zbog svojeg mišljenja je

istraživanje Rosenthal i Jacobsona (1966) koji su ispitivali očekivanja učitelja. Stvorili su očekivanje o uspjehu određenih učenika tako što su učiteljima rekli da su određeni učenici pokazali izuzetne potencijale na testovima te da kao takvi imaju veću vjerojatnost da poboljšaju svoje postignuće tijekom školske godine. Iako je izbor učenika bio slučajan ipak se poklopilo da su ti učenici uistinu značajnije napredovali do kraja godine od drugih učenika, a također su bili procijenjeni kao socijalniji, bolje prilagođeni i privlačniji od strane učitelja. Često tako odgojitelji ne pridaju veća očekivanja djeci s teškoćama u razvoju već odustaju prerano od njih te im tijekom planiranja ciljeva tjelesne i zdravstvene kulture, ciljeve često postavljaju kao jednostavne i neizazovne, koji ne potiču dijete na poboljšanje. Taliaferro, Hammond i Wyant (2015) otkrili su da tjelesni odgoj povećava razinu i samoefikasnosti učitelja prilikom uključivanja pojedinaca s posebnim potrebama. Učitelji koji su prilikom provedbe tjelesnog vježbanja u svojim skupinama imali pojedince s posebnim potrebama također su imali pozitivniji stav i očekivanja prema tim osobama. Osim toga autori navode da je i pružanje okruženja u kojem su ta djeca prihvaćena i ostvaruju interakciju s ostalima jako važno i to od ranog djetinjstva do višeg obrazovanja.

Odgojitelji prilikom planiranja tjelesnog vježbanja moraju paziti da svakom djetetu pristupe individualno. Istraživanja pokazuju da je individualizacija programa nužna kako bi se omogućio što kvalitetniji rad i razvoj te prilagodba vježbanja mogućnostima djece s teškoćama u razvoju. Stoga je važno djeci s teškoćama u razvoju pružiti program dobiven iz njihovih antropometrijskih karakteristika te motoričkih i funkcionalnih sposobnosti (Višić, Podnar i Mraković, 2010). Antropološki status treba biti polazište individualizacije budući da je individualizacija maksimalno približavanje programa tjelesnog vježbanja individualnim obilježjima nekog subjekta s unaprijed definiranim ciljevima (Findak, 1999).

Babin i Prskalo (2010) ispitivali su odgojitelje o provjerama antropoloških obilježja u posljednjih godinu dana. Pokazalo se da odgojitelji jako često provjeravaju antropološka obilježja što je i razumljivo s obzirom na količinu podražaja koje imaju na raspolaganju. Ipak da bi se ostvarila individualizacija u vrtiću potrebna je kontinuirana edukacija stručnjaka, ali i odgovarajući nadzor. Iz razloga što su odgojitelji ti koji provode svakodnevno tjelesno vježbanje, a ne kineziolozi te ponekad nemaju dovoljno znanja iz tog područja. Bez dijagnoze stanja nemoguće je prilagoditi program vježbanja djetetu te odrediti njegovo poželjno stanje. Također, autori su

ispitali što najviše utječe na nemogućnost individualizacije. Ono što se kod odgojitelja pokazalo je nedostatak materijalnih uvjeta u kojem rade. Mnogi vrtići nemaju različita sredstva, sprave i pomagala koje po težini, obliku i visini najbolje odgovaraju pojedinom djetetu. Često odgojitelji nemaju ni odgovarajuću dvoranu već sat tjelesne i zdravstvene kulture improviziraju na hodnicima. Također, u tematskom području educiranosti za prilagodbu i praćenje napretka proizašlo je kako nema dovoljan broj edukacija vezanih za tjelesnu i zdravstvenu kulturu.

Nalazi istraživanja Ciliga (2010) pokazuju kako djelatnici u svom radu nisu dovoljno educirani niti imaju dovoljno vremena za djecu koja zahtijevaju dodatnu pažnju.

Istraživanje iz 2009. godine, koje je obuhvatilo više od 1600 djece u različitim zemljama, koje je proveo Handicap International, pokazalo je da gotovo dvije trećine ispitanika smatra da usluge za djecu nisu „nikad“ ili „gotovo nikad“ prilagođene njihovim teškoćama (UNICEF, 2013).

Morley, Bailey, Tan i Cooke (2005) prema Klavina i Kudlaček (2011) također su otkrili da su učitelji zabrinuti zbog nedostatka usluga podrške i obuke vezane uz tjelesnu kulturu i djecu s teškoćama u razvoju, dok su Herold i Dandolo (2009) naglasili potrebu nadogradnje programa za početno osposobljavanje osoblja kako bi se učinkovitije pozabavilo osobama s teškoćama u razvoju.

Što se tiče stavova odgojitelja i istraživanja koja su provedena u vezi s djecom s teškoćama u razvoju. Miloš i Vrbić (2015) ispitivale su trebaju li sva djeca s teškoćama u razvoju biti uključena u redovite skupine zajedno s drugom djecom. Većina odgojiteljica (89% )odgovorila je potvrdno. 6% njih ipak smatra da inkluzija nije rješenje za svu djecu s teškoćama u razvoju. Kao najkorisniju pomoć u radu s djecom s teškoćama navode razne oblike edukacije (26%). Tu su zatim savjeti stručnjaka iz stručnog tima vrtića o konkretnim aktivnostima i metodama rada s djetetom (15%), kao i dodatni individualni rad s djetetom (15%). Njih 13% smatra da bi manji broj djece u skupini pospješio inkluziju. Odgojiteljice još priželjkuju pomoć trećeg odgojitelja u skupini, bolje materijalne uvjete, veću suradnju i slično (sve 6%). Manji postotak odgojiteljica (3%) predlaže grupe podrške kao izvor pomoći. Samo 2% odgojiteljica smatra kako bi zapošljavanje dodatnih stručnjaka poboljšalo inkluziju i stvorilo pozitivnije ozračje u vrtiću.

Velika većina odgajatelja kao što su to pokazala i istraživanja treba dodatnu podršku kroz edukacije. Radović i Mohorović (2016) ispitivale su odgajateljice i učiteljice o kolegijima tijekom studija. Njih 76,9% slušalo je kolegije o problematici djece s teškoćama u razvoju, od toga 91,67% odgojitelja i 53,33% učitelja. Ipak 92,3% ima želju za dodatnom edukacijom. Gotovo svi odgojitelji su izrazili želju za većim znanjem jer se osjećaju i dalje nesigurno u radu s djecom s teškoćama (95,83%), kao i većina učitelja (86,67%). 33,3% ispitanika ima neku dodatnu edukaciju o inkluziji, i to 60% učitelja i 29,17% odgajatelja.

Kada se odgojitelji i učitelji susretnu s djetetom koje ima teškoću u razvoju, osim edukacije, i drugi čimbenici utječu na njihov rad. Šumanović, Tomac i Košutić (2015) u radu „Stavovi razrednih učitelja o poteškoćama u provedbi nastave tjelesne i zdravstvene kulture“ proveli su istraživanje s 201 učiteljem u Osječko-baranjskoj županiji. Cilj je istraživanja bio procijeniti stavove o uvjetima rada te kompetencije kao moguće uzroke problema u provedbi nastave tjelesne i zdravstvene kulture te poželjne i potrebne promjene u uvjetima njihova rada. Rezultati pokazuju da su najveći problem materijalni uvjeti, stoga predlažu poboljšanje materijalnih uvjeta za rad. Također, većina učitelja smatra da je potrebno stvoriti uvjete za svakodnevnu provedbu tjelesnih aktivnosti.

Dvorski i sur. (2015) proveli su istraživanje u kojem su se ispitivali stavovi odgojitelja o provođenju tjelesne i zdravstvene kulture u predškolskim ustanovama te postoji li razlika u stavovima o provođenju s obzirom na njihov stupanj obrazovanja. U radu „Stavovi odgojitelja o provođenju kineziološke kulture u vrtićima s obzirom na njihov stupanj obrazovanja“ rezultati istraživanja su pokazali raskorak između profesionalnih i osobnih uvjerenja odgojitelja i djelovanja u praksi. Većina odgajatelja prepoznaje važnost provođenja tjelesne kulture u dječjem vrtiću, ali ispitanici s višim stupnjem obrazovanja imaju nižu procjenu provođenja. Što nam pokazuje da iako odgojitelji znaju koliko je korisno tjelesno vježbanje za svu djecu, provedba često izostaje.

Istraživanja koja direktno povezuju tjelesno vježbanje i djecu s teškoćama još uvijek nisu zastupljena u praksi posebno u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju. Razlog tome je što je i dalje malen broj djece inkluzivno uključen u predškolske ustanove. Ako su i uključeni često je njihovo zdravstveno stanje samo izgovor za

neprovođenje tjelesnog vježbanja te takva djeca često ostaju sa strane ili im se daje neki drugi zadatak.

### **3.METODE RADA**

Cilj istraživanja bio je ispitati procjenu budućih odgojitelja o vlastitim kompetencijama za provođenje tjelesne i zdravstvene kulture s djecom s teškoćama u razvoju te koliko im je formalno obrazovanje pripomoglo u razvoju tih kompetencija. Na temelju dosadašnjih istraživanja i pregledavanja literature postavljene su tri hipoteze.

H1: Studenti tijekom studija nisu imali dovoljno kolegija koji poučavaju tjelesnom vježbanju s djecom s teškoćama u razvoju.

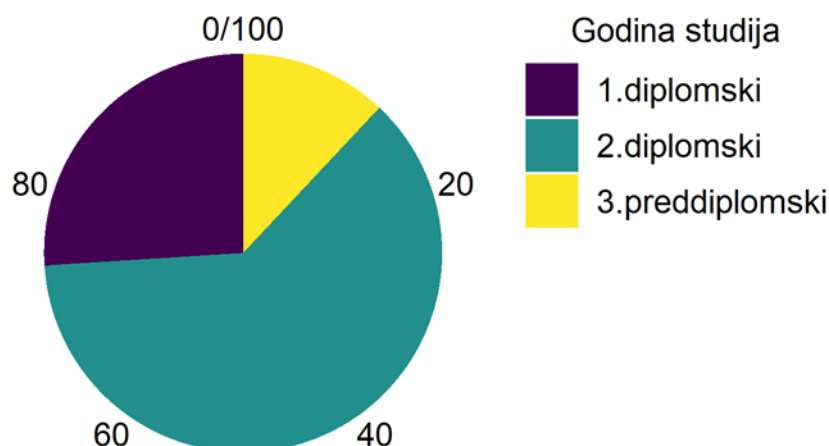
H2: Studenti znaju kolika je važnost tjelesnog vježbanja, kao i sve njegove dobrobiti.

H3: Studenti se ne osjećaju dovoljno kompetentnima i osnaženima za provođenje tjelesne kulture s djecom koja imaju teškoće u razvoju.

#### **3.1. UZORAK ISPITANIKA**

Uzorak obuhvaća tri generacije studenata završnih godina studijskih programa Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Ukupan broj studenta koji su ispunili online anketu je 100. To su studenti 3. godine preddiplomskog studija te studenti 1. i 2. godine diplomskog studija. Ukupan broj studenata 3. godine preddiplomskog studija ispitanih anketom čini 14. Studenata 1. godine diplomskog studija bilo je 26, dok je najveći broj studenata 2. godine diplomskog, a to je 60. U nastavku je grafički prikaz uzoraka ispitanika (Graf 1).

**Graf 1. Godina studija**



### **3.2.UZORAK VARIJABLI**

U okviru ovog istraživanja korišten je online anketi upitnik izrađen u programu Google obrasci. Upitnik se sastojao od 30 pitanja te je bio u potpunosti anoniman. U zaglavlju ankete navedena je njegova svrha, a to je izrada diplomskog rada. Prvi niz tvrdnji odnosio se na zadovoljstvo studenata stečenim znanjima i vještinama tijekom formalnog obrazovanja vezano uz organiziranje tjelesne i zdravstvene kulture s djecom s teškoćama, dok se drugi dio upitnika odnosio na tvrdnje vezana uz samoprocjenu znanja i kompetencija vezanih uz provođenje tjelesne i zdravstvene kulture s djecom s teškoćama u razvoju. Pitanja su formirana prema Likertovoj skali od pet stupnjeva gdje su ispitanici označavali u kojoj se mjeri slažu s navedenim tvrdnjama. Brojevi su označavali sljedeće: 1- potpuno neslaganje, 2- neslaganje, 3- neodlučnost/neutralnost, 4- slaganje, 5- potpuno slaganje.

### **3.3. METODE ZA OBRADU PODATAKA**

Za analizu podataka dobivenih anketom koristili su se računalni programi Microsoft Excel te Jasp. Prvo se svih 100 odgovora unijelo u Excel te su se putem programa Jasp obradili podaci koji uključuju deskriptivnu statistiku (Tablica 1.) Točnije izračunavala se aritmetička sredina, standardna devijacija te minimum i maksimum svakog odgovora. Pored toga izračunat je i postotak.

#### 4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

U tablici 1. navedeni su rezultati istraživanja koji su dobiveni deskriptivnom statistikom. Prikazuje se aritmetička sredina, standardna devijacija i minimum i maksimum odgovora. Nakon tablice prikazani su rezultati svake tvrdnje.

*Tablica 1. Deskriptivna statistika-aritmetička sredina, standardna devijacija, minimum i maksimum odgovora.*

Pitanja	AS	SD	Min.	Maks
1. Tijekom studija naučio/la sam organizirati sat tjelesne kulture s djecom s teškoćama u razvoju.	2.440	1.095	1	5
2. Tijekom dosadašnjeg studija najviše sam se upoznao/la s organizacijom TZK-a s djecom s teškoćama u razvoju na obaveznim kolegijima i vježbama.	2.350	1.114	1	5
3. Tijekom dosadašnjeg studija najviše sam se upoznao/la s organizacijom TZK-a s djecom s teškoćama u razvoju na izbornim kolegijima.	1.970	1.058	1	5
4. Zadovoljan/na sam dobivenim znanjima tijekom studija.	2.920	1.051	1	5
5. Odgojitelji trebaju znati prilagoditi sat tjelesnog vježbanja djeci s TUR.	4.810	0.563	2	5
6. Tijekom studija postoji dovoljan broj kolegija o djeci s teškoćama u razvoju.	2.500	1.133	1	5
7. Tijekom studija postoji dovoljan broj kolegija koji poučavaju provedbu i organiziranje TZK-a.	4.130	1.169	1	5
8. Na studiju poučavaju u dovoljnoj mjeri provedbu	2.050	0.903	1	5



TZK-a s djecom koja imaju neku teškoću u razvoju.				
9. Potrebno je više edukacije iz područja inkluzije koja se tiče tjelesnog odgoja kako bi napredovali u tom području.	4.610	0.737	2	5
10.Svako dijete ima pravo na zadovoljavanje potrebe tjelesne aktivnosti bez obzira na teškoće u razvoju.	4.980	0.141	4	5
11. Važno je prilagoditi tjelesno vježbanje svakom djetetu.	4.900	0.302	4	5
12. Programi u TZK-u trebaju biti fleksibilni i diferencirani tako da nude djeci različitih sposobnosti usvajanje novih sadržaja prema njihovim potrebama i sposobnostima.	4.880	0.327	4	5
13.Pri planiranju TZK-a važno je da ciljevi za djecu s teškoćama budu postavljeni realno, a ne da nadilaze njihove sposobnosti.	4.640	0.704	2	5
14.Svaka vježba koja se provodi tijekom TZK-a mora biti osmišljena da svima bude izvediva.	4.470	0.771	2	5
15.Djeci s teškoćama u razvoju treba davati primjerene zadatke i upute prilikom izvođenja vježbi.	4.840	0.420	3	5
16.Tjelesno vježbanje djeci s TUR-ju pomaže u tjelesnom razvoju.	4.780	0.484	3	5
17.Tjelesno vježbanje djeci s TUR-ju pomaže u kognitivnom, društvenom, afektivnom i moralnom razvoj.	4.740	0.525	3	5

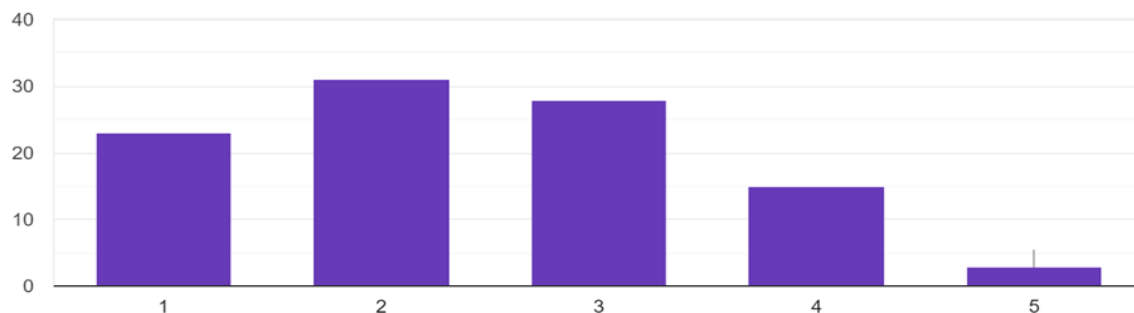
18. Djeci s TUR-ju sudjelovanje u TZK-u omogućuje da se dobro i pozitivno osjećaju te im daje osjećaj zadovoljstva i samopouzdanja.	4.660	0.590	3	5
19. Sudjelovanje sve djece u TZK-u pomaže u obrazovanju i sprječava negativno društveno ponašanje.	4.460	0.771	2	5
20. Kompetentan/na sam djecu s teškoćama u razvoju uspješno uključi u svakodnevne aktivnosti pa tako i u tjelesno vježbanje.	3.140	1.015	1	5
21. Kompetentan/na sam zadovoljiti potrebe djece s teškoćama i djece bez teškoća u istoj skupini.	3.280	0.805	1	5
22. Kompetentan/na sam promijeniti oblike rada i svakom djetetu pristupiti individualno prilikom provedbe TZK-a.	3.510	0.948	1	5
23. Kompetentan/na sam davati djeci s teškoćama jasne upute prije izvođenja vježbi koje će razumjeti kao i sva djeca.	3.710	0.977	1	5
24. Kompetentan/na sam tijekom TZK-a biti dobar primjer djeci kako uključiti djecu s teškoćama u razvoj te biti tolerantan prema različitostima.	4.170	0.805	2	5
25. Kompetentan/na sam organizirati TZK tako da svako dijete iskusi uspjeh, nosi se s izazovima te pobošlja učinkovitost.	3.780	0.917	1	5

26. Kompetentan/na sam poticati interakcije i prihvaćanje djeteta s teškoćom kroz igre, natjecanja i ostale sadržaje tijekom provedbe TZK-a.	3.930	0.832	2	5
27. Kompetentan/na sam djeci s teškoćama pružiti jednaku šansu da sudjeluju u svim aktivnostima sljedeći njihov ritam i želje, a poštujući njihova ograničenja.	3.770	0.897	2	5
28. Kompetentan/na sam procjeni sposobnosti, interese i potrebe djece te područja koja treba razvijati.	3.780	0.970	1	5
29. Kompetentan/na sam za praktično provođenje tjelesnog vježbanja s djecom s teškoćama u razvoju.	3.010	0.969	1	5

**TVRDNJA 1: Tijekom studija naučio/la sam organizirati sat tjelesne kulture s djecom s teškoćama u razvoju.**

Prvi niz tvrdnji u online anketi odnosio se na formalno obrazovanje. Rezultati su pokazali (Graf 2) da se 23(23%) studenata potpuno ne slaže s tvrdnjom, njih 31(31%) se ne slaže, 28(28%) ih je neodlučno, 15(15%) ih se slaže, a samo tri studenata, odnosno 3% se u potpunosti slažu da su tijekom studija naučili organizirati tjelesnu i zdravstvenu kulturu s djecom s teškoćama u razvoju. Deskriptivnom statistikom za ovaj odgovor utvrdila se aritmetička sredina od 2,44, dok je standardna devijacija 1,09. Minimum odgovora je 1, a maksimum 5. Iz ovoga se može zaključiti da se studenti koji su sudjelovali u ovom istraživanju ne slažu da su tijekom studija dobili dovoljno znanja za organizaciju sata tjelesne kulture s djecom koja imaju teškoće.

Tijekom studija naučio/la sam organizirati sat tjelesne kulture s djecom s teškoćama u razvoju.  
100 odgovora



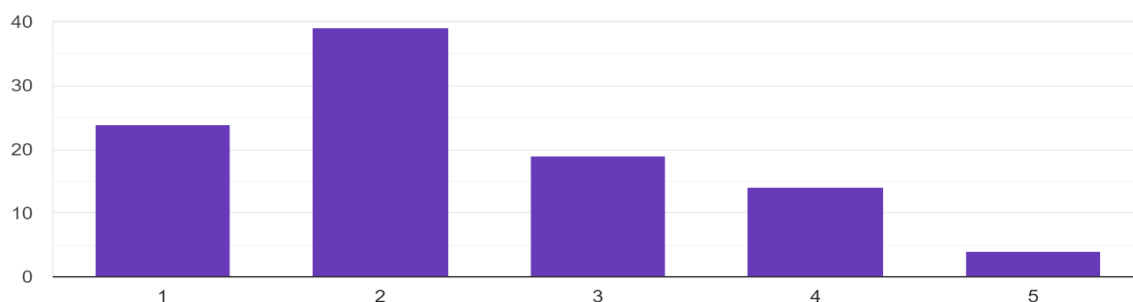
**Graf 2.** Tijekom studija naučio/la sam organizirati sat tjelesne kulture s djecom s teškoćama u razvoju.

**TVRDNJA 2:** Tijekom dosadašnjeg studija najviše sam se upoznao/la s organizacijom TZK-a s djecom s teškoćama u razvoju na obaveznim kolegijima i vježbama

Rezultati su pokazali da se 24(24%) studenta u potpunosti ne slažu s tvrdnjom, 39(39%) ih se ne slaže, 19(19%) ih je neodlučno, 14(14%) ih se slaže, dok samo 4(4%) studenata su tijekom obaveznih kolegija i vježbi imali priliku se susresti s djecom s teškoćama tijekom provedbe TZK-a (Graf 3). Aritmetička sredina ovog pitanja iznosila je 2,35, a standardna devijacija pokazuje da je odstupanje 1,11. Minimum odgovora je 1, a maksimum 5. Može se zaključiti da se većina studenata ne slaže da se na obaveznim kolegijima usvaja organizacija tjelesne kulture s djecom s teškoćama. Razlog može biti nedovoljno kinezioloških kolegija koji u svojem sadržaju obrađuju i područje inkluzije.

Tijekom dosadašnjeg studija najviše sam se upoznao/la s organizacijom TZK-a s djecom s teškoćama u razvoju na obaveznim kolegijima i vježbama.

100 odgovora



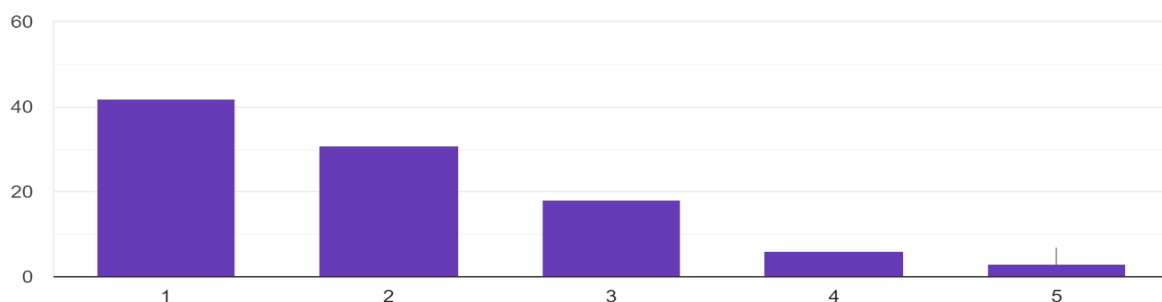
**Graf 3.** Tijekom dosadašnjeg studija najviše sam se upoznao/la s organizacijom TZK-a s djecom s teškoćama u razvoju na obaveznim kolegijima i vježbama.

**TVRDNJA 3: Tijekom dosadašnjeg studija najviše sam se upoznao/la s organizacijom TZK-a s djecom s teškoćama u razvoju na izbornim kolegijima.**

Rezultati su pokazali da se 42(42%) studenata u potpunosti ne slažu s navedenom tvrdnjom, a njih 31(31%) se ne slaže s tvrdnjom (Graf 4.) Ova neslaganja zajedno čine 73% studenata što ukazuje na nedostatak izbornih kolegija koji se bave ovom temom. Neodlučnim su se iskazali 18 studenata, 6 ih se slaže s tvrdnjom, a 3 su iskazali potpuno slaganje s tvrdnjom. Izračun aritmetičke sredine je 1,97, a standardna devijacija 1,06. Minimum odgovora je 1, dok je maksimum 5. Može se zaključiti da se najviše studenata u potpunosti ne slaže s tvrdnjom što može ukazivati na nemogućnost da studente koje ovo područje zanima saznaju nešto više po pitanju inkluzije i tjelesnog vježbanja na izbornim kolegijima.

Tijekom dosadašnjeg studija najviše sam se upoznao/la s organizacijom TZK-a s djecom s teškoćama u razvoju na izbornim kolegijima.

100 odgovora

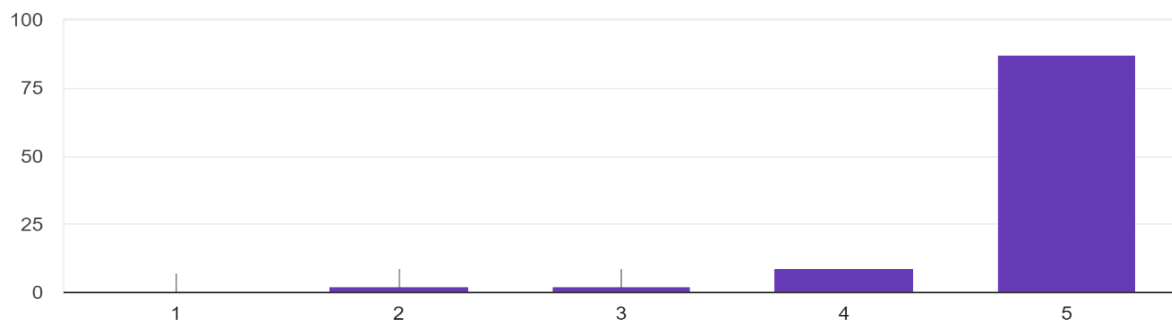


**Graf 4. Tijekom dosadašnjeg studija najviše sam se upoznao/la s organizacijom TZK-a s djecom s teškoćama u razvoju na izbornim kolegijima.**

#### **TVRDNJA 4: Odgojitelji trebaju znati prilagoditi sat tjelesnog vježbanja djeci s TUR.**

Graf 5. pokazuje da se 87% studenata u potpunosti slaže s ovom tvrdnjom, 9% se slaže, samo 2% su neodlučni i 2% su izradili neslaganje s tvrdnjom. Nije bilo studenata koji se u potpunosti ne slažu. Aritmetička sredina ovog pitanja je visoka i iznosi 4,81, dok je standardna devijacija niska i iznosi 0,56. Minimum odgovora je 1, a maksimum 5. Zaključuje se da se studenti većinom u potpunosti slažu s tvrdnjom te da su svjesni da je na odgojiteljima kao glavnim organizatorima tjelesnog vježbanja u vrtiću da prilagode svoj djeci tjelesno vježbanje te ih aktivno uključe bez obzira imaju li ili ne neku teškoću.

Odgojitelji trebaju znati prilagoditi sat tjelesnog vježbanja djeci s TUR.  
100 odgovora

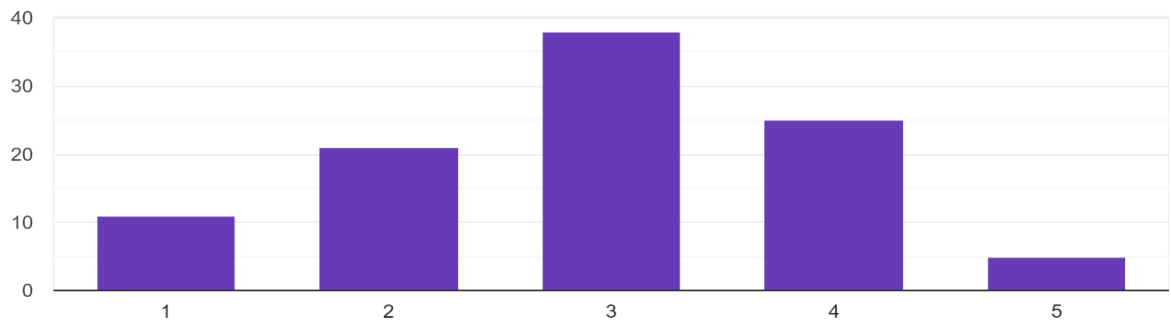


**Graf 5. Odgojitelji trebaju znati prilagoditi sat tjelesnog vježbanja djeci s TUR.**

#### **TVRDNJA 5: Zadovoljan/na sam dobivenim znanjima tijekom studija.**

Pet posto studenata se u potpunosti slaže s tvrdnjom, 25% ih se slaže, 38% su neodlučni, 21% ih se ne slaže, a 11% su pokazali najveću razinu nezadovoljstva s dobivenim znanjima tijekom studija (Graf 6). Deskriptivna statistika je pokazala da je aritmetička sredina ovog pitanja 2,92, a standardna devijacija 1,05. Minimum iznosi 1, a maksimum 5. Može se zaključiti da je većina studenata neodlučna po pitanju zadovoljstva znanjima iz područja inkluzije i tjelesnog vježbanja. Razlog tome može biti što su se tijekom svoje prakse sigurno susretali s djecom s teškoćama u razvoju, budući da je svakodnevno sve više takve djece uključeno u odgojno-obrazovni rad, ali tijekom studija možda nisu mogli dobiti konkretna znanja i postupke kako pristupiti takvoj djeci.

Zadovoljan/na sam dobivenim znanjima tijekom studija.  
100 odgovora



**Graf 6. Zadovoljan/na sam dobivenim znanjima tijekom studija.**

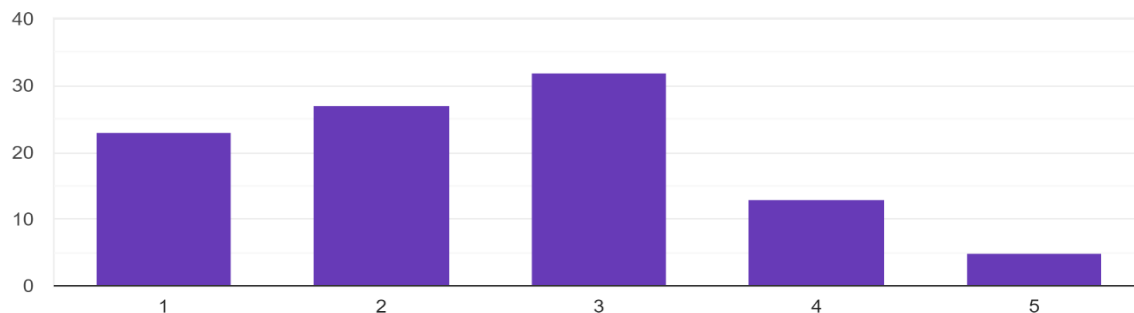
**TVRDNJA 6: Tijekom studija postoji dovoljan broj kolegija o djeci s teškoćama u razvoju.**

Graf 7 pokazuje da se 23% studenata u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom, tj. smatraju kako tijekom svojeg dosadašnjeg studija nisu imali dovoljan broj kolegija koji su uključivali djecu s teškoćama u razvoju, 27% studenata se ne slaže, 32% ih je neodlučno, dok pozitivno mišljenje iskazuje 18% studenata. Od toga je 13% iskazalo slaganje, a 5% studenata potpuno slaganje s tvrdnjom. Aritmetička sredina ovog pitanja je 2,5, dok je standardna devijacija 1,13. Minimum iznosi 1, a maksimum 5. Zaključuje se da je većina studenata neodlučna. Analizom studijskog programa Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u Zagrebu možemo najbolje vidjeti koliko kolegija uključuje učenje o djeci s teškoćama u razvoju. Na diplomskom studiju samo kolegij Inkluzivni kurikulum se bavi tematikom djece s teškoćama te mu je cilj osposobiti studente za razvoj, implementaciju i vrednovanje inkluzivnih kurikuluma u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju (Diplomski studij ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja-silabi, 2020). Na preddiplomskom studiju to su kolegiji Inkluzivna pedagogija 1 i Inkluzivna pedagogija 2. Oni za cilj imaju osposobiti studente za kreiranje i razvoj inkluzivnog odgojno-obrazovnog okruženja u institucijama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (Preddiplomski sveučilišni studij „Rani i predškolski odgoj i obrazovanje“ -Opis predmeta-silabusi, 2016)



Tijekom studija postoji dovoljan broj kolegija o djeci s teškoćama u razvoju.

100 odgovora

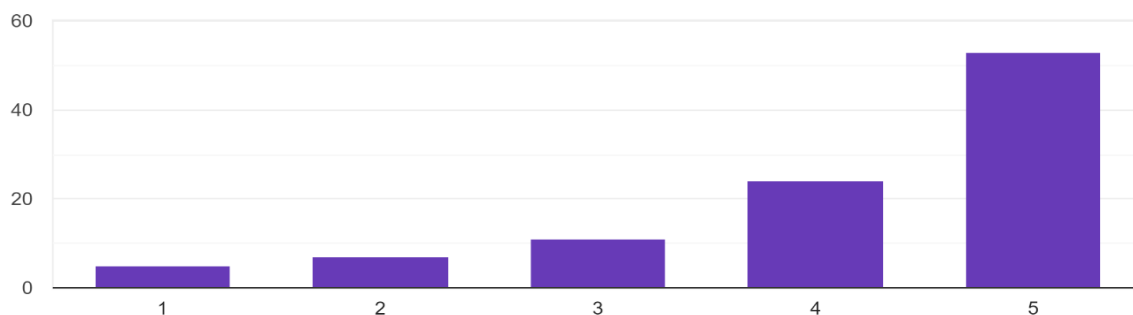


**Graf 7. Tijekom studija postoji dovoljan broj kolegija o djeci s teškoćama u razvoju.**

**TVRDNJA 7: Tijekom studija postoji dovoljan broj kolegija koji poučavaju provedbu i organiziranje TZK-a.**

Nešto više od pola, 53%, studenata je iskazalo potpuno slaganje s navedenom tvrdnjom (Graf 8). Slaganje je potvrdilo 24% studenta, 11% ih je neodlučno, 7% ih se ne slaže, a u potpunosti se ne slaže 5% studenata. Standardna devijacija ovog pitanja je 1,17. Aritmetička sredina iznosi 4,13. Minimum odgovora je 1, dok je maksimum odgovora 5. Zaključujemo kako se većina studenata u potpunosti slaže da postoji dovoljan broj kinezioloških predmeta. Analizom silaba na preddiplomskom studiju postoji 7 kolegija iz područja tjelesnog vježbanja, a to su Kineziološka kultura 1, Kineziološka kultura 2, Kineziologija, Kineziološka kultura 3, Kineziološka metodika 1, Kineziološka kultura 4, Kineziološka metodika 2 (Preddiplomski sveučilišni studij „Rani i predškolski odgoj i obrazovanje“- Opis predmeta-silabusi, 2016). Na diplomskom studiju to su dva kolegija: Kineziološke transformacije i Metodologija programiranja u TZK (Diplomski studij ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja-silabi, 2020).

Tijekom studija postoji dovoljan broj kolegija koji poučavaju provedbu i organiziranje TZK-a.  
100 odgovora

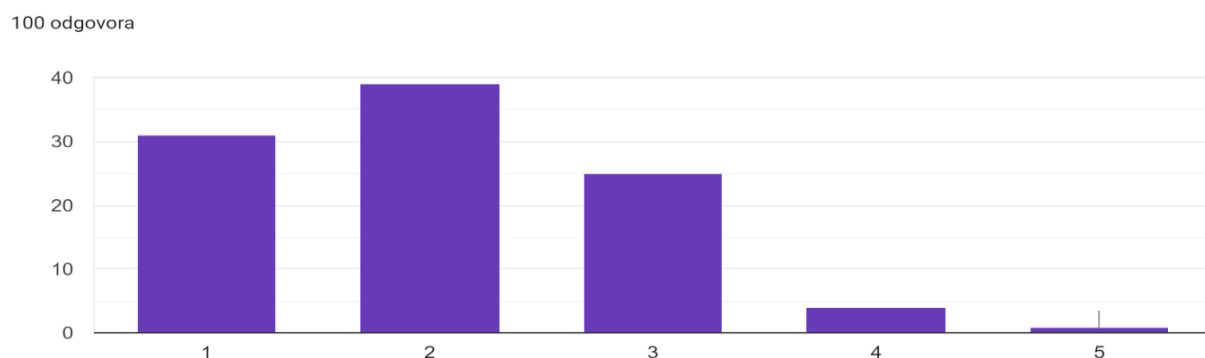


**Graf 8. Tijekom studija postoji dovoljan broj kolegija koji poučavaju provedbu i organiziranje TZK-a.**

**TVRDNJA 8: Na studiju poučavaju u dovoljnoj mjeri provedbu TZK-a s djecom koja imaju neku teškoću u razvoju.**

Prijašnje dvije tvrdnje su zasebno ispitivale kolegije o tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi i kolegije o djeci s teškoćama u razvoju. Ispitanici su pokazali da su većinski neodlučni o tome ima li dovoljno kolegija o djeci s teškoćama u razvoju, dok su pokazali većinom slaganje da postoji dovoljan broj kolegija o TZK-u. Tvrdnja koja spaja oba područja pokazuje da se 31% studenata u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom, 39% ih se ne slaže, 25 % ih je neodlučno, 4% ih se slaže, a samo 1% studenata se u potpunosti ne slaže s tvrdnjom (Graf 9). Aritmetička sredina pokazuje brojku od 2,05, a standardna devijacija 0,9. Minimum ove tvrdnje iznosi 1, a maksimum 5. Zaključujemo da najviše studenata smatra da se na studiju ne poučava u dovoljnoj mjeri provedbu TZK s djecom s teškoćama u razvoju. Razlog tome može biti što kolegiji iz područja kineziologije, kojih prema mišljenjima studenata ima dovoljno, ne sadrže u svojim programima informacije vezane uz djecu s teškoćama u razvoju.

Na studiju poučavaju u dovoljnoj mjeri provedbu TZK-a s djecom koja imaju neku teškoću u razvoju.



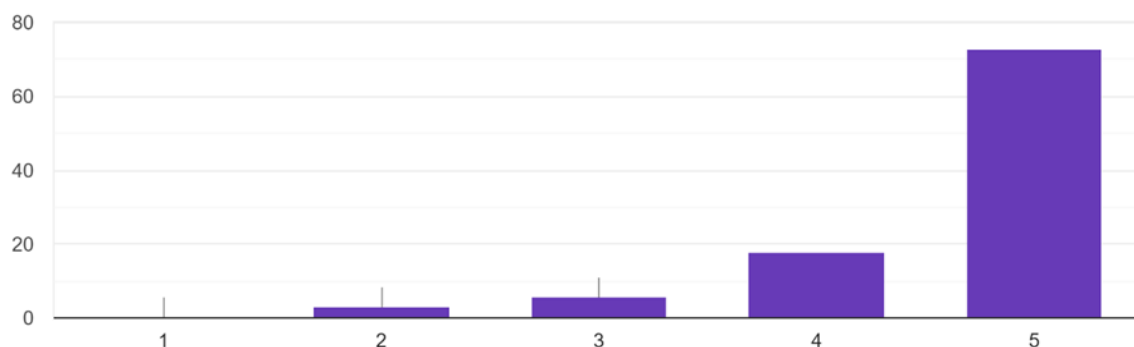
**Graf 9.** Na studiju poučavaju u dovoljnoj mjeri provedbu TZK-a s djecom koja imaju neku teškoću u razvoju.

**TVRDNJA 9:** Potrebno je više edukacije iz područja inkluzije koja se tiče tjelesnog odgoja kako bi napredovali u tom području.

S ovom tvrdnjom se u potpunosti slaže 73 studenata, 18 ih se slaže, 6 ih je neodlučno, a samo dva studenta se ne slažu s tvrdnjom (Graf 10). Onih koji se u potpunosti ne slažu s navedenom tvrdnjom nije bilo. Aritmetička sredina ove tvrdnje je 4,61, a standardna devijacija 0,74. Minimum iznosi 2, a maksimum 5. Zaključuje se da se većina studenata u potpunosti slaže s potrebom edukacija. Igrić i sur. (2015) navode da se inkluzivno obrazovanje i edukacije vežu uz praksu uključivanja sve djece u odgojno – obrazovne skupine kako bi se zadovoljile njihove potreba bez obzira na teškoće,porijeklo, status, talente i drugo. Kako bi se zadovoljile njihova potreba za kretanjem, bitno ih je uključiti i u tjelesno vježbanje. I istraživanja koja su navedena u ovom diplomskom radu također ukazuju na to da se odgojitelji osjećaju nesigurno u radu s djecom koja imaju neku teškoću te da ih jedino edukacija može osnažiti.

Potrebno je više edukacije iz područja inkluzije koja se tiče tjelesnog odgoja kako bi napredovali u tom području.

100 odgovora



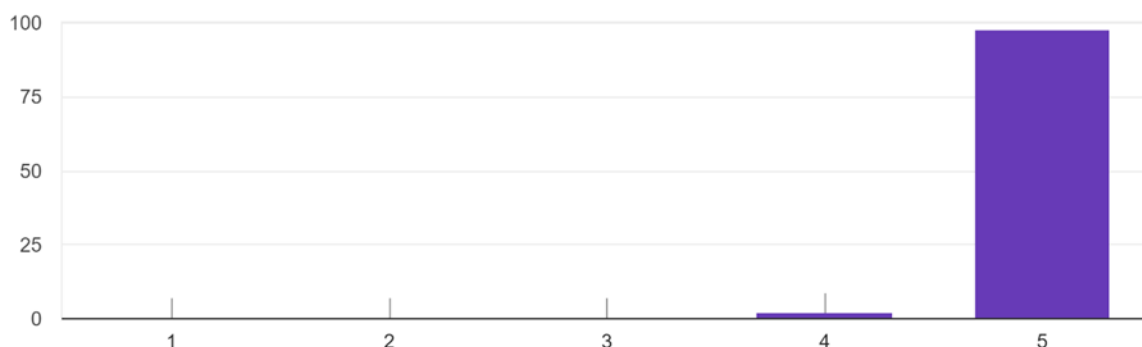
**Graf 10. Potrebno je više edukacije iz područja inkluzije koja se tiče tjelesnog odgoja kako bi napredovali u tom području.**

**TVRDNJA 10: Svako dijete ima pravo na zadovoljavanje potrebe tjelesne aktivnosti bez obzira na teškoće u razvoju.**

Sljedeći niz pitanja odnosi se na procjenu znanja i kompetencije studenata. Od 100 studenata, 98(98%) ih se u potpunosti slaže s navedenom tvrdnjom, a 2(2%) studenata iskazuju slaganje (Graf 11). Aritmetička sredina ovog pitanja je 4,98, a standardna devijacija niskih 0,14. Minimum ove tvrdnje je visokih 4, a maksimum 5. Rezultati navedene tvrdnje pokazuju kako su studenti svjesni da svako dijete ima pravo na tjelesnu aktivnost jer je tjelesna aktivnost u predškolskoj dobi važan stimulans rasta i razvoja (Findak 1995). Također zadaće tjelesnog vježbanja su zadovoljiti djetetove potrebe za igrom, stvoriti uvjete za skladan rast i razvoj djeteta, omogućiti djetetu da u igri surađuje s drugima te stvarati uvjete da se dijete osjeća zadovoljno (Findak 1995). Nema razloga zašto te zadaće odgojitelji ne bi mogli ostvariti s djecom koja imaju neke teškoće.

Svako dijete ima pravo na zadovoljavanje potrebe tjelesne aktivnosti bez obzira na teškoće u razvoju.

100 odgovora



**Graf 11. Svako dijete ima pravo na zadovoljavanje potrebe tjelesne aktivnosti bez obzira na teškoće u razvoju.**

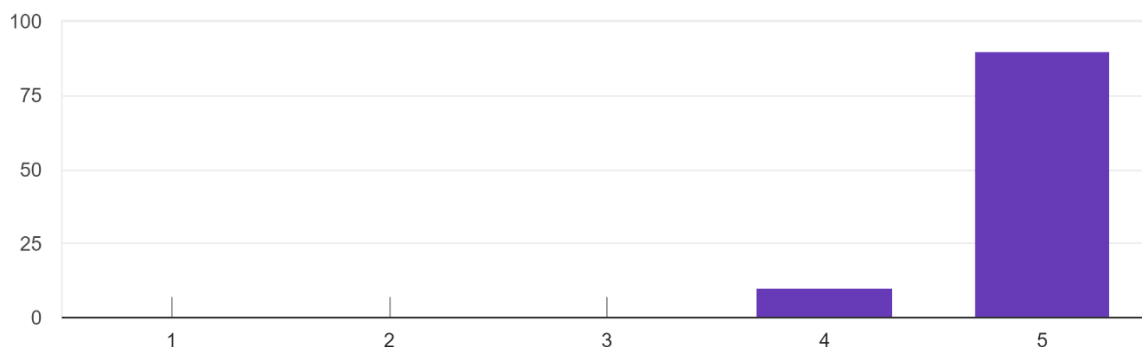
#### **TVRDNJA 11. Važno je prilagoditi tjelesno vježbanje svakom djetetu.**

Graf 12. pokazuje da je 90% studenata svjesno da se tjelesno vježbanje treba prilagoditi svakom djetetu te navode potpuno slaganje, dok se 10% studenata slaže s navedenom tvrdnjom. Stevenson (2008) navodi da je važno aktivnosti, primjerice igru, tijekom tjelesnog vježbanja prilagoditi tako da odgovara sposobnostima, znanjima i specifičnostima svakog pojedinog djeteta. Ponekad će to značiti pojednostavljenje sadržaja i slično. (Stevenson, 2008).

Deskriptivnom statistikom ovog pitanja dobila se aritmetička sredina od 4,9, a standardna devijacija 0,3. Minimum je 4, a maksimum 5. Može se zaključiti da se većina studenata slaže s time da je važno pristupiti individualno i prilagoditi tjelesnu kulturu svakom djetetu.

Važno je prilagoditi tjelesno vježbanje svakom djetetu.

100 odgovora



*Graf 12. Važno je prilagoditi tjelesno vježbanje svakom djetetu.*

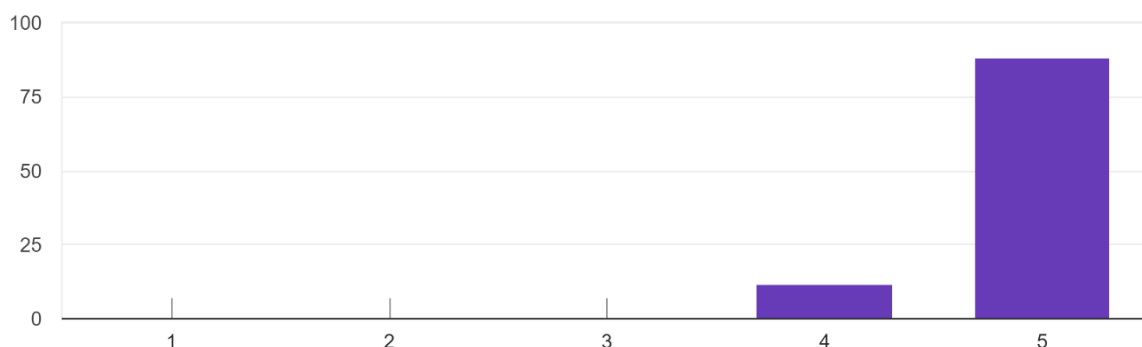
**TVRDNJA 12: Programi u TZK-u trebaju biti fleksibilni i diferencirani tako da nude djeci različitih sposobnosti usvajanje novih sadržaja prema njihovim potrebama i sposobnostima.**

Đumlan Cetin (2010) ovu tvrdnju navodi u svom radu „Individualizacija rada u nastavi tjelesne i zdravstvene kulture za učenike s posebnim potrebama“. Autorica navodi da se samo usmjeravanjem pozornosti na mogućnosti, sposobnosti i potrebe učenika omogućuje da se djeca lakše, ljepše i dostojanstvenije uključe u odgojno-obrazovni sustav i usvoje novi sadržaj.

Rezultat je pokazao da se 88 studenata u potpunosti slažu s tvrdnjom, dok ih se 12 slaže (Graf 13). Aritmetička sredina je 4,88, a standardna devijacija 0,33. Minimum iznosi 4, a maksimum 5. Može se zaključiti da se većina studenata u potpunosti slaže te smatraju kako programi uvijek moraju biti fleksibilni kako bi sva djeca bez obzira na svoje sposobnosti ili moguće teškoće u razvoju usvojila nove sadržaje koji će im pomoći u rastu i razvoju.

Programi u TZK-u trebaju biti fleksibilni i diferencirani tako da nude djeci različitih sposobnosti usvajanje novih sadržaja prema njihovim potrebama i sposobnostima.

100 odgovora



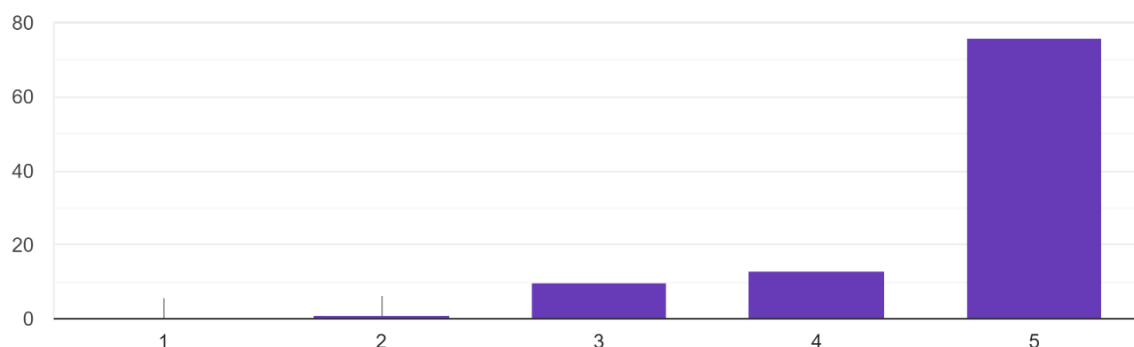
**Graf 13. Programi u TZK-u trebaju biti fleksibilni i diferencirani tako da nude djeci različitih sposobnosti usvajanje novih sadržaja prema njihovim potrebama i sposobnostima.**

**TVRDNJA 13. Pri planiranju TZK-a važno je da ciljevi za djecu s teškoćama budu postavljeni realno, a ne da nadilaze njihove sposobnosti.**

Kod planiranja tjelesne kulture jako je važno da odgojitelji budu realni u svojim očekivanjima (Mikas i Roudi, 2012). Dakle, od djeteta se ne očekuje previše, nego se rukovodi njegovim realnim, dobnim i specifičnim psihosomatskim mogućnostima. Ovisno o teškoćama koje pojedino dijete ima, osmišljava se i način kako će se ono uključiti u tjelesno vježbanje (Sindik 2009). Rezultati ankete su pokazali da se 76 studenata u potpunosti slaže s ovom tvrdnjom, 13 ih se slaže, 10 ih je neodlučno, a 1 student se ne slaže s navedenim (Graf 14). Aritmetička sredina ove tvrdnje je 4,64, a standardna devijacija 0,7. Minimum je 2, a maksimum 4. Zaključuje se da velika većina studenata se u potpunosti slaže s time da ciljevi nikada ne smiju biti nerearno postavljeni pred djecu.

Pri planiranju TZK-a važno je da ciljevi za djecu s teškoćama budu postavljeni realno, a ne da nadilaze njihove sposobnosti.

100 odgovora



*Graf 14. Pri planiranju TZK-a važno je da ciljevi za djecu s teškoćama budu postavljeni realno, a ne da nadilaze njihove sposobnosti.*

**TVRDNJA 14: Svaka vježba koja se provodi tijekom TZK-a mora biti osmišljena da svima bude izvediva.**

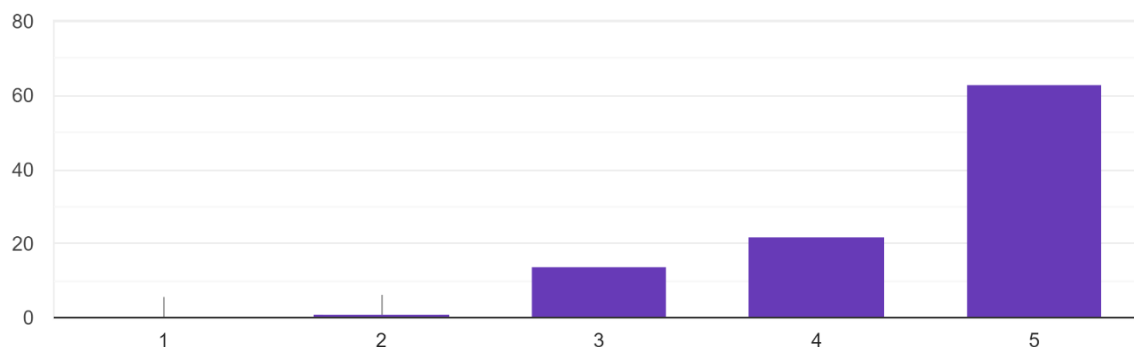
Iz grafa 15 možemo iščitati da se 63% studenata u potpunosti slaže s tvrdnjom, 22% ih se slaže, 14% ih je neodlučno, a 1% se ne slaže. Findak (1995) navodi da bi odgojitelj mogao realizirati bilo koju tjelesnu aktivnost on mora poznavati djecu s kojom radi. Dakle, kada se osmišljavaju vježbe, one moraju biti svima izvedive i prilagođene jer u protivnom nećemo moći uključiti svu djecu.

Aritmetička sredina ovog pitanja je 4,47, a standardna devijacija 0,77. Minimum iznosi 2, dok je maksimum odgovora 5. Zaključuje se da se studenti u potpunosti slažu da je potrebno da vježbe budu izvedive i da se kao takve osmišljavaju prema djetetovim mogućnostima i ograničenjima.



Svaka vježba koja se provodi tijekom TZK-a mora biti osmišljena da svima bude izvediva.

100 odgovora



**Graf 15.: Svaka vježba koja se provodi tijekom TZK-a mora biti osmišljena da svima bude izvediva.**

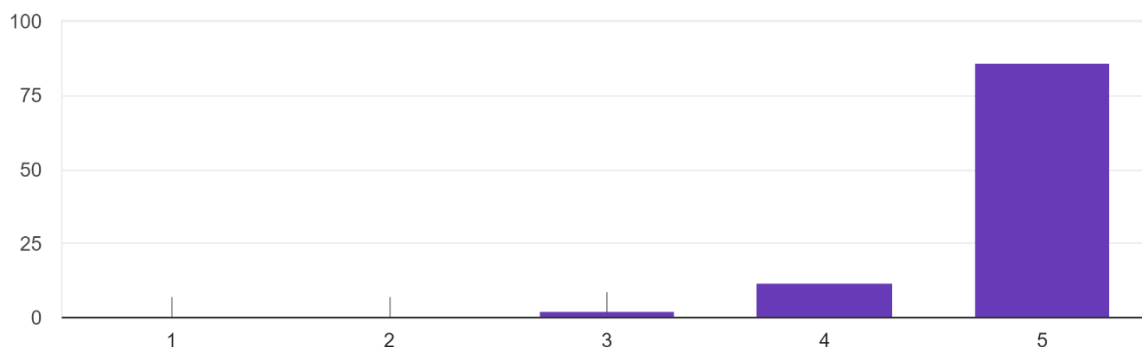
**TVRDNJA 15: Djeci s teškoćama u razvoju treba davati primjerene zadatke i upute prilikom izvođenja vježbi.**

Svakako da će upute za određeni zadatak biti u skladu s djetetovom teškoćom, primjerice Clark Brack (2009) navodi kako bi odgajatelji tijekom tjelesnih aktivnosti djeci s oštećenje vida trebali upućivati jednostavne verbalne poticaje kako bi što jasnije razumjela uputu i mogla izvršiti određeni zadatak.

Aritmetička sredina odgovora na tvrdnju je 4,84, a standardna devijacija 0,42. Minimum iznosi 3, a maksimum 5. Točnije 86 studenata se u potpunosti slaže s ovom tvrdnjom, 12 ih se slaže. Tek 2 odgovora su bila neodlučna (Graf 16). Zaključuje se da su studenti svjesni u potpunosti potrebe prilagodbe davanja uputa djeci koja imaju teškoće u razvoju.

Djeci s teškoćama u razvoju treba davati primjerene zadatke i upute prilikom izvođenja vježbi.

100 odgovora



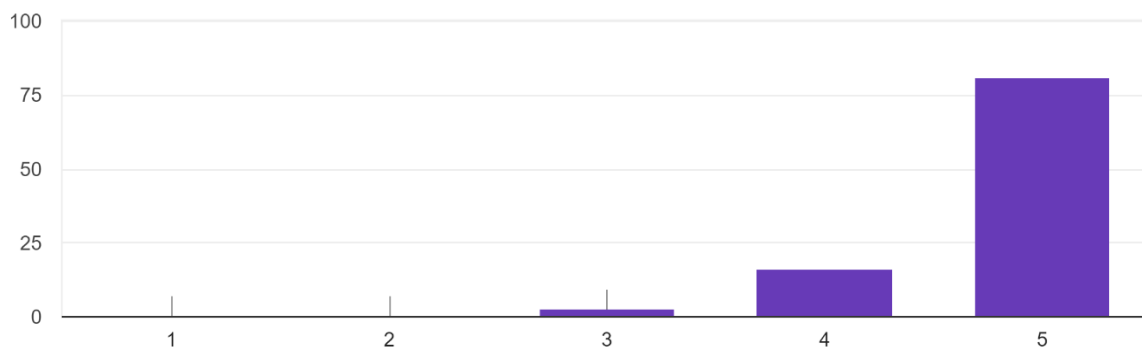
***Graf 16. Djeci s teškoćama u razvoju treba davati primjerene zadatke i upute prilikom izvođenja vježbi.***

#### **TVRDNJA 16: Tjelesno vježbanje djeci s TUR-ju pomaže u tjelesnom razvoju.**

Opće je poznato da tjelesno i zdravstveno odgojno-obrazovno područje utječe na skladan rast i razvoj te utječe na antropološka obilježja sve djece. Graf 17 pokazuje da 81% studenata se u potpunosti slaže s navedenom tvrdnjom, 16% ih se slaže, a 3% studenata nije sigurno da je ova tvrdnja točna. Aritmetička sredina odgovora je 4,78, a standardna devijacija 0,48. Minimum iznosi 3, dok je maksimum 5. Zaključujemo da se veliki broj studenata u potpunosti slaže s tvrdnjom što može proizaći kao znanje iz kinezioloških predmeta na kojima se poučavaju pozitivni utjecaju tjelesne kulture i vježbanja.

Tjelesno vježbanje djeci s TUR-ju pomaže u tjelesnom razvoju.

100 odgovora



*Graf 17. Tjelesno vježbanje djeci s TUR-ju pomaže u tjelesnom razvoju.*

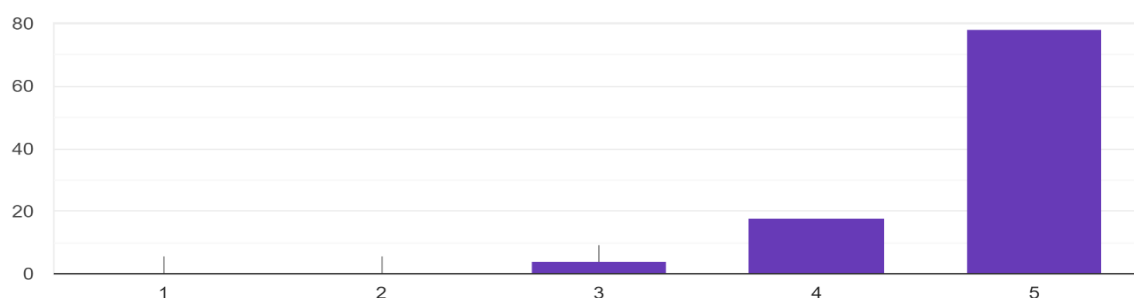
**TVRDNJA 17: Tjelesno vježbanje djeci s TUR-ju pomaže u kognitivnom, društvenom, afektivnom i moralnom razvoj.**

Korisnost tjelesnog vježbanja djece s teškoćama u razvoju nije samo ograničena na tjelesno zdravlje i antropološka obilježja. Ono utječe i na psihičko zdravlje te poboljšava djetetov kognitivni, društveni, afektivni i moralni razvoj (Paušić i sur., 2013).

Online anketa je za ovu tvrdnju pokazala da se 78 studenata u potpunosti slaže s navedenim, 18 ih se slaže dok ih je 4 neodlučno (Graf 18). Tablica (1) pokazuje vrijednost aritmetičke sredine koja je 4,74, a standardne devijacije 0,53. Minimum je 3, a maksimum 5. Može se zaključiti da su studenti upoznati s djelovanjem tjelesnog vježbanja na kognitivni i društveni razvoj te mogućnostima koje tjelesna kultura nudi.

Tjelesno vježbanje djeci s TUR-ju pomaže u kognitivnom, društvenom, afektivnom i moralnom razvoju.

100 odgovora



**Graf 18. Tjelesno vježbanje djeci s TUR-ju pomaže u kognitivnom, društvenom, afektivnom i moralnom razvoju.**

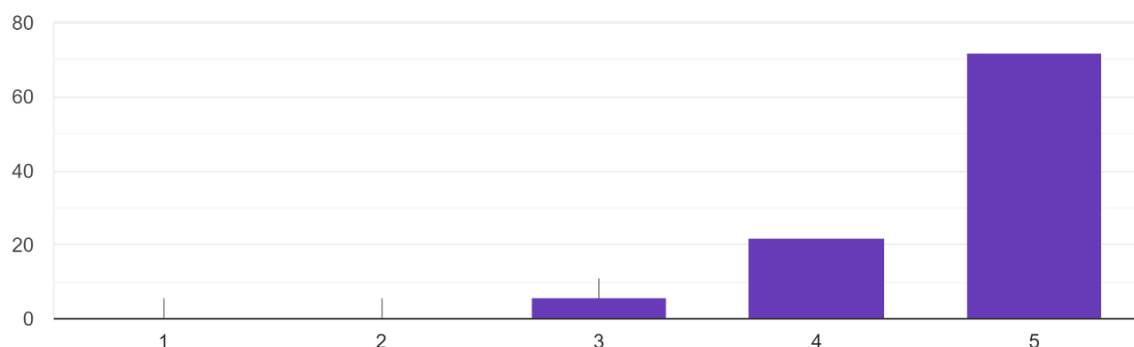
**TVRDNJA 18: Djeci s TUR-ju sudjelovanje u TZK-u omogućuje da se dobro i pozitivno osjećaju te im daje osjećaj zadovoljstva i samopouzdanja.**

Kada dijete sudjeluje u aktivnosti tjelesnog vježbanja ono se osjeća dobro i pozitivno što mu pruža osjećaj zadovoljstva i samopouzdanja. Svaki puta kada dijete s teškoćama uspije savladati određenu vještinu njegovo mišljenje o sebi te samopoštovanje raste. Uz to ono dobiva vjeru u sebe da ne postoje granice za napredak (Paušić i sur. 2013).

Graf 19 pokazuje da se s navedenim u potpunosti slaže 72% studenta, 22% ih se slaže i 6% ih je neodlučno. Aritmetička sredina ovog pitanje je 4,66, a standardna devijacija 0,59. Maksimum iznosi 3, a maksimum 5. Zaključuje se da studenti znaju da djeca s teškoćama prilikom vježbanja imaju mogućnost da izgrade svoje samopouzdanje te porade na svojem mišljenju o sebi.

Djeci s TUR-ju sudjelovanje u TZK-u omogućuje da se dobro i pozitivno osjećaju te im daje osjećaj zadovoljstva i samopouzdanja.

100 odgovora



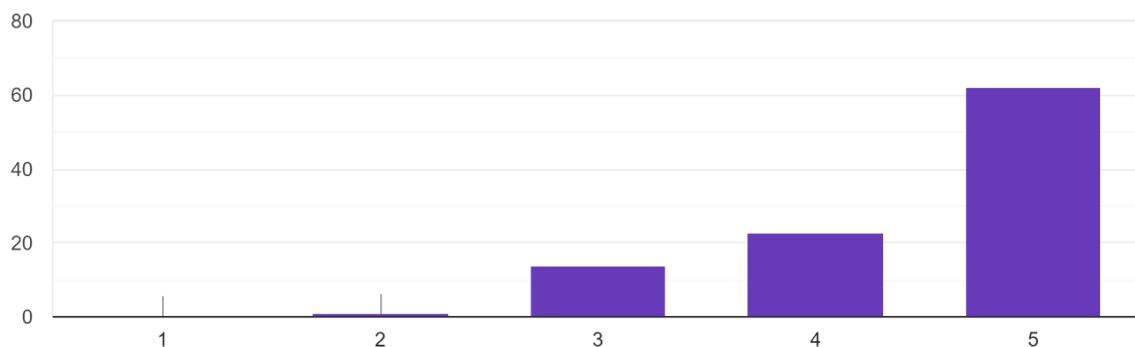
**Graf 19.** Djeci s TUR-ju sudjelovanje u TZK-u omogućuje da se dobro i pozitivno osjećaju te im daje osjećaj zadovoljstva i samopouzdanja

**TVRDNJA 19:** Sudjelovanje sve djece u TZK-u pomaže u obrazovanju i sprječava negativno društveno ponašanje.

Rezultati su pokazali da se 62 studenata u potpunosti slaže s tvrdnjom, 23 ih se slaže, 14 ih je neodlučno, dok 1 student se ne slaže s navedenim (Graf 20). Omogućavanje inkluzije odnosno potpunog uključivanja djece s teškoćama u razvoju s ostalim vršnjacima omogućava među njima kvalitetnije odnose (Žic-Ralić, 2004). Važno je samo informirati ostalu djecu na koji način mogu pomoći djeci s teškoćom te kako ostvariti interakciju (Špelić, Zuliani i Krizmanić, 2009).

Aritmetička sredina pitanja je 4,46, a standardna devijacija 0,77. Minimum tvrdnje je 2, a maksimum 5. Može se zaključiti da se studenti slažu da sudjelovanje sve djece u aktivnostima pomaže sprječavanju društveno negativnog ponašanja.

Sudjelovanje sve djece u TZK-u pomaže u obrazovanju i sprječava negativno društveno ponašanje.  
100 odgovora



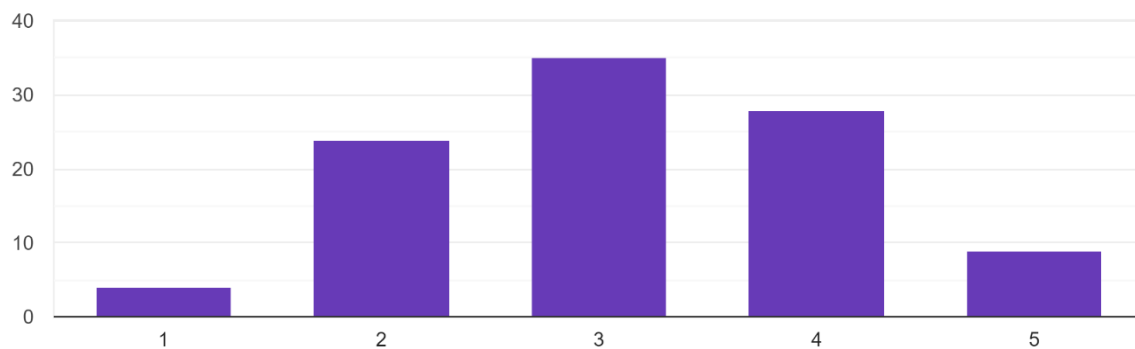
*Graf 20. Sudjelovanje sve djece u TZK-u pomaže u obrazovanju i sprječava negativno društveno ponašanje.*

**TVRDNJA 20: Kompetentan/na sam djecu s teškoćama u razvoju uspješno uključi u svakodnevne aktivnosti pa tako i u tjelesno vježbanje.**

Najviše je studenata u ovom pitanju pokazalo neodlučnost (35%), 28% ih se slaže da su kompetentni u tom području, 24% se ne slaže, 9% ih se u potpunosti slaže da su kompetentni, a 4% ih se u potpunosti ne slaže (Graf 21). Aritmetička sredina je 3,14, a standardna devijacija 1,01. Minimum iznosi 1, a maksimum 5. Zaključuje se da studenti nisu sigurni u svoje kompetencije inkluzivnog uključivanja djece u programe tjelesne kulture. Razlog tome može biti što tijekom studija nisu imali mnogo mogućnosti iskusiti u praksi kako djecu s teškoćama uključiti u aktivnosti.

Kompetentan/na sam djecu s teškoćama u razvoju uspješno uključiti u svakodnevne aktivnosti pa tako i u tjelesno vježbanje.

100 odgovora

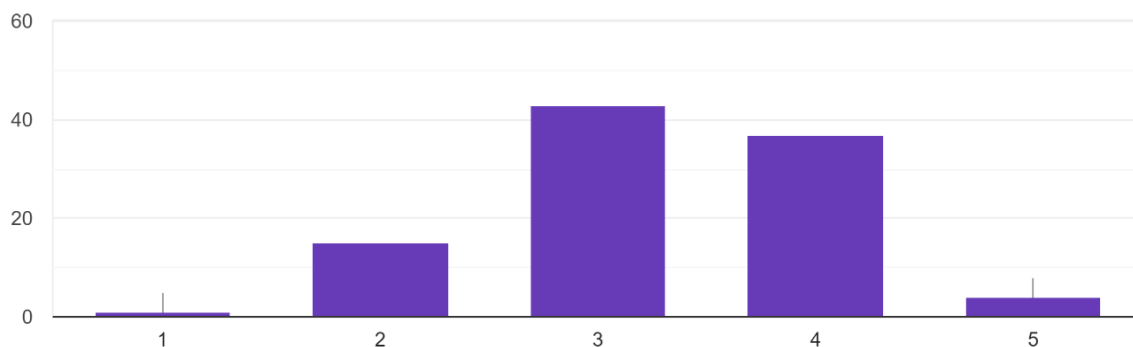


***Graf 21. Kompetentan/na sam djecu s teškoćama u razvoju uspješno uključiti u svakodnevne aktivnosti pa tako i u tjelesno vježbanje.***

**TVRDNJA 21: Kompetentan/na sam zadovoljiti potrebe djece s teškoćama i djece bez teškoća u istoj skupini.**

Obrada podataka ove tvrdnje pokazala je da je aritmetička sredina odgovora 3,28, dok je standardna devijacija 0,85. Minimum iznosi 1, a maksimum je 5. Graf 22 nam pokazuje da jedan student procjenjuje da u potpunosti nije kompetentan, 15 ih procjenjuje da nije kompetentno, 43 su neodlučna, 37 procjenjuju da su kompetentni, a 4 ih se osjeća potpuno kompetentno u ovom području. Zaključuje se kao i u tvrdnji prije da se studenti većinom ne osjećaju kompetentnima.

Kompetentan/na sam zadovoljiti potrebe djece s teškoćama i djece bez teškoća u istoj skupini.  
100 odgovora



**Graf 22. Kompetentan/na sam zadovoljiti potrebe djece s teškoćama i djece bez teškoća u istoj skupini.**

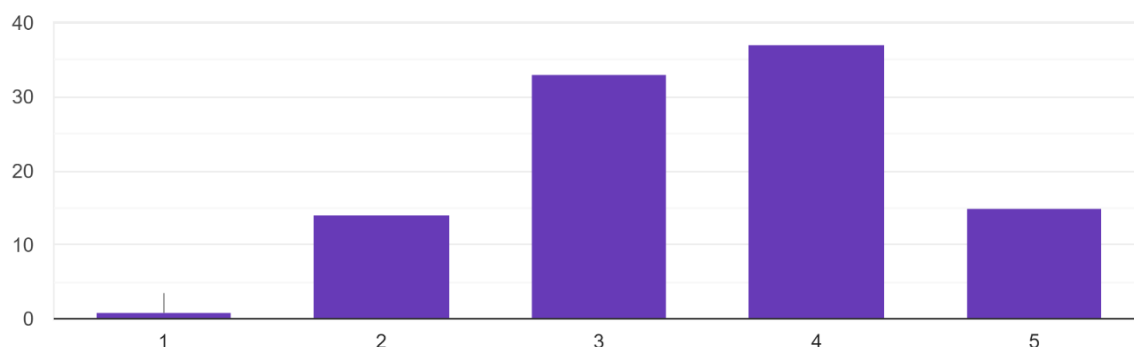
**TVRDNJA 22: Kompetentan/na sam promijeniti oblike rada i svakom djetetu pristupiti individualno prilikom provedbe TZK-a.**

Najmanje je onih koji se u potpunosti ne slažu s ovom tvrdnjom, a to je samo 1%. Ne slaže se s tvrdnjom 14%. Neodlučnih je 33%. Postotak onih koji se slažu je 37, a onih koji se u potpunosti slažu 15 (Graf 23). Aritmetička sredina iznosi kao što je navedeno i u tablici 3,51, dok je standardna devijacija 0,95. Minimum je 1, a maksimum 5. Može se zaključiti da studenti visoko procjenjuju da su kompetentni individualizirati tjelesno vježbanje. Razlog tome može biti što se na kineziološkim kolegijima spominje individualizacija programa i planiranje. Ono možda nije direktno povezano s djecom s teškoćama u razvoju, ali svakako može pomoći.



Kompetentan/na sam promijeniti oblike rada i svakom djetetu pristupiti individualno prilikom provedbe TZK-a.

100 odgovora



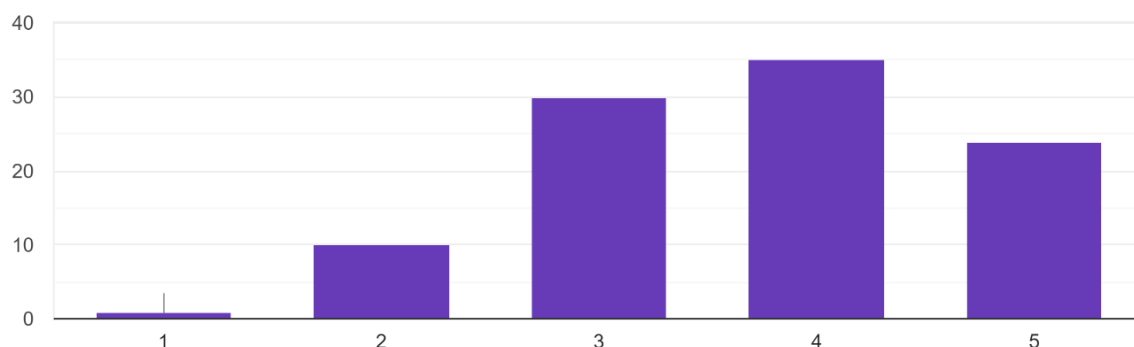
**Graf 23. Kompetentan/na sam promijeniti oblike rada i svakom djetetu pristupiti individualno prilikom provedbe TZK-a.**

**TVRDNJA 23: Kompetentan/na sam davati djeci s teškoćama jasne upute prije izvođenja vježbi koje će razumjeti kao i sva djeca.**

Rezultati su pokazali da 35 studenata se slaže s ovom tvrdnjom, 30 ih je neodlučno, 24 ih se u potpunosti slaže, 10 ih se ne slaže, a 1 se u potpunosti ne slaže s navedenim (Graf 24). Aritmetička sredina odgovora na ovu tvrdnju iznosi 3,71, a standardna devijacija 0,98. Minimum je 1, a maksimum 5. Zaključujemo da se većina studenata slaže s tvrdnjom te procjenjuju da mogu davati jasne upute prije izvođenja vježbi.

Kompetentan/na sam davati djeci s teškoćama jasne upute prije izvođenja vježbi koje će razumjeti kao i sva djeca.

100 odgovora



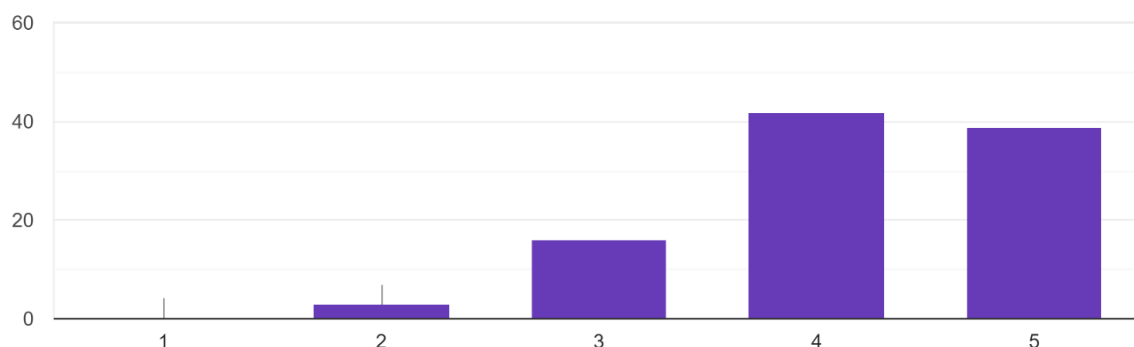
**Graf 24. Kompetentan/na sam davati djeci s teškoćama jasne upute prije izvođenja vježbi koje će razumjeti kao i sva djeca.**

**TVRDNJA 24: Kompetentan/na sam tijekom TZK-a biti dobar primjer djeci kako uključiti djecu s teškoćama u razvoju te biti tolerantan prema različitostima.**

Odgajatelji u svakom trenutku moraju biti dobar primjer djeci i pokazati prihvatljivo ponašanje. Postotak studenata završnih godina za ovu tvrdnju iznosi: 39 se u potpunosti slaže s navedenim, 42 se slaže, 16 ih je neodlučno, a 3 se ne slažu s tvrdnjom da su u tom području kompetentni (Graf 25). Deskriptivna statistika pokazuje da je aritmetička sredina 4,17. Standardna devijacija iznosi 0,81. Minimum tvrdnje je 2, a maksimum 5. Može se zaključiti da se studenti uglavnom slažu da su kompetentni biti dobar primjer. Razlog tome može biti što se radi o studentima zadnje godine koji tijekom svog studija kroz razne kolegije uče da su odgajatelji model djeci te da njihovo ponašanje djeca često kopiraju.

Kompetentan/na sam tijekom TZK-a biti dobar primjer djeci kako uključiti djecu s teškoćama u razvoju te biti tolerantan prema različitostima.

100 odgovora



**Graf 25. Kompetentan/na sam tijekom TZK-a biti dobar primjer djeci kako uključiti djecu s teškoćama u razvoju te biti tolerantan prema različitostima.**

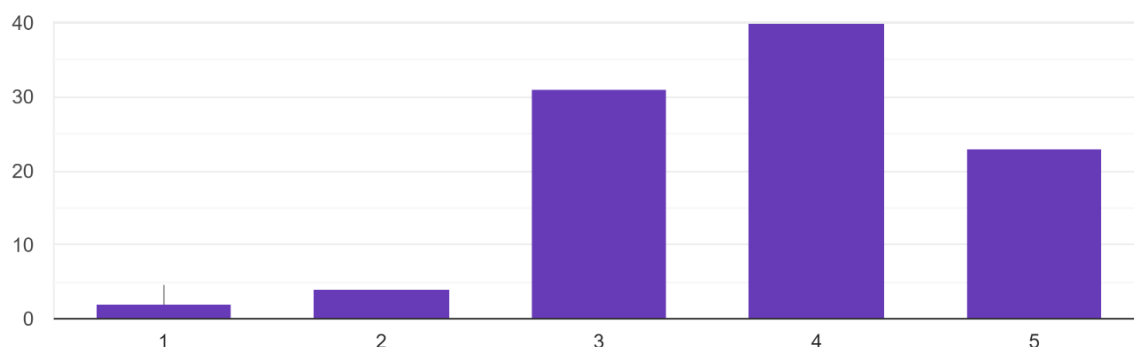
**TVRDNJA 25: Kompetentan/na sam organizirati TZK tako da svako dijete iskusi uspjeh, nosi se s izazovima te poboljša učinkovitost.**

Razvojno prilagođen program tjelesnog vježbanja dat će djeci priliku i smjernice za usavršavanje motoričkih vještina. Na taj način dijete će moći doživjeti uspjeh što će mu ukazati da to da je vježbanje ugodna aktivnost. To će dijete potaknuti da nastavi vježbati te će se samim time svakodnevno poboljšavati (Pica, 2014).

Graf 26 pokazuje da se 40% studenata slaže s tvrdnjom da su kompetentni na ovakav način organizirati TZK, 31% ih je neodlučno, 23% se u potpunosti slaže, 4% ih se ne slaže, a 2% ih se u potpunosti ne slaže s navedenim. Aritmetička sredina pokazuje da je prosjek 3,78, dok je standardna devijacija 0,91. Minimum iznosi 1, a maksimum 5. Zaključujemo da se studenti uglavnom slažu s navedenom tvrdnjom.

Kompetentan/na sam organizirati TZK tako da svako dijete iskusi uspjeh, nosi se s izazovima te poboljša učinkovitost.

100 odgovora



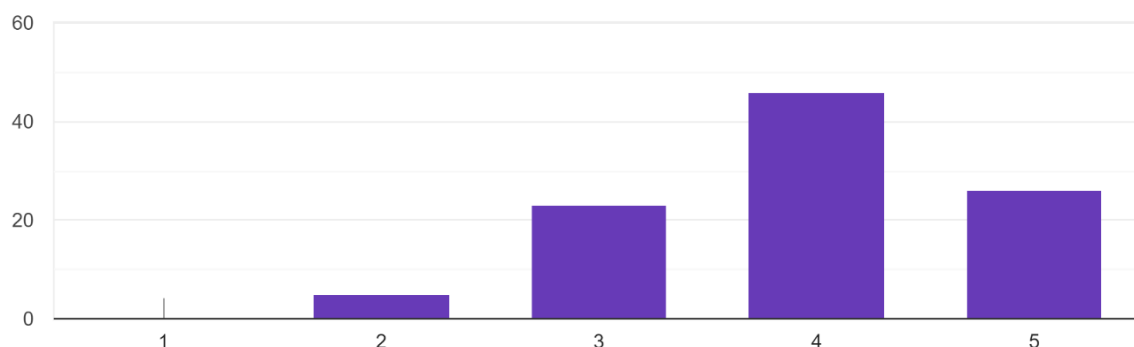
*Graf 26. Kompetentan/na sam organizirati TZK tako da svako dijete iskusi uspjeh, nosi se s izazovima te poboljša učinkovitost.*

**TVRDNJA 26: Kompetentan/na sam poticati interakcije i prihvaćanje djeteta s teškoćom kroz igre, natjecanja i ostale sadržaje tijekom provedbe TZK-a.**

Rezultati prikazani na grafu 27 pokazuju da se 46 studenata slaže s ovom tvrdnjom, odnosno da se osjećaju kompetentnima poticati interakciju kroz igre i razne druge sadržaje. Njih 26 se u potpunosti osjećaju kompetentnima, 23 ih je neodlučno, a samo 5 studenata se ne osjeća kompetentnim te se ne slažu s navedenim. Aritmetička sredina iznosi 3,93, a standardna devijacija 0,83. Minimum je 2, a maksimum 5. Zaključujemo da se većina studenata procjenjuje kompetentnima za ovo područje.

Kompetentan/na sam poticati interakcije i prihvaćanje djeteta s teškoćom kroz igre, natjecanja i ostale sadržaje tijekom provedbe TZK-a.

100 odgovora



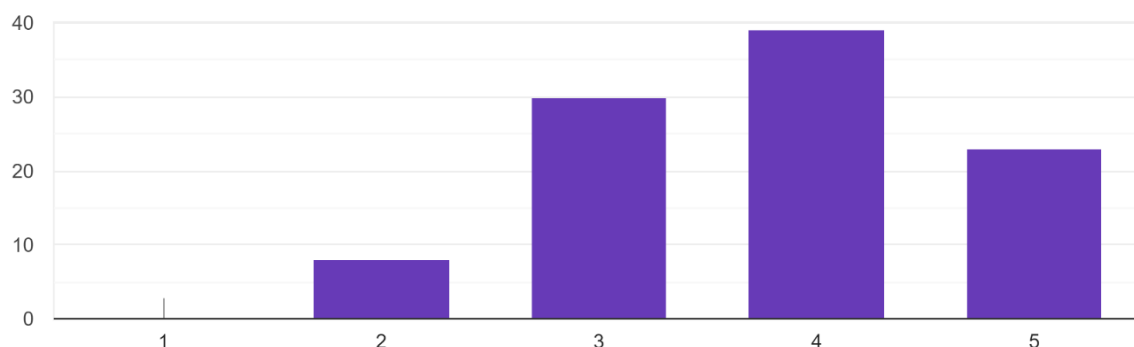
**Graf 27. Kompetentan/na sam poticati interakcije i prihvaćanje djeteta s teškoćom kroz igre, natjecanja i ostale sadržaje tijekom provedbe TZK-a.**

**TVRDNJA 27: Kompetentan/na sam djeci s teškoćama pružiti jednaku šansu da sudjeluju u svim aktivnostima sljedeći njihov ritam i želje, a poštujući njihova ograničenja.**

Svako dijete pa tako i dijete s teškoćom ima svoja ograničenja, ponekad su ta ograničenja izraženija, no to nije razlog da djeca ne sudjeluju u aktivnostima. Odgojitelji su ti koji svoj djeci moraju pružiti jednaku šansu. Rezultati su pokazali da se 39% studenata slaže s navedenom tvrdnjom, 30% ih je neodlučno, 23% ih se u potpunosti slaže s navedenim, a 8 ih se ne slaže (Graf 28). Deskriptivnom statistikom je utvrđeno da je prosječna vrijednost odgovora 3,77, a odstupanje od te vrijednosti 0,9. Minimum je 2, a maksimum 5. Zaključuje se da se studenti slažu da su kompetentni pružiti djeci s teškoćama jednaku šansu. Razlog tome može biti u tome što su studenti odgojiteljskih studija često senzibilizirani za rad s djecom s teškoćama.

Kompetentan/na sam djeci s teškoćama pružiti jednaku šansu da sudjeluju u svim aktivnostima slijedeći njihov ritam i želje, a poštujući njihova ograničenja.

100 odgovora



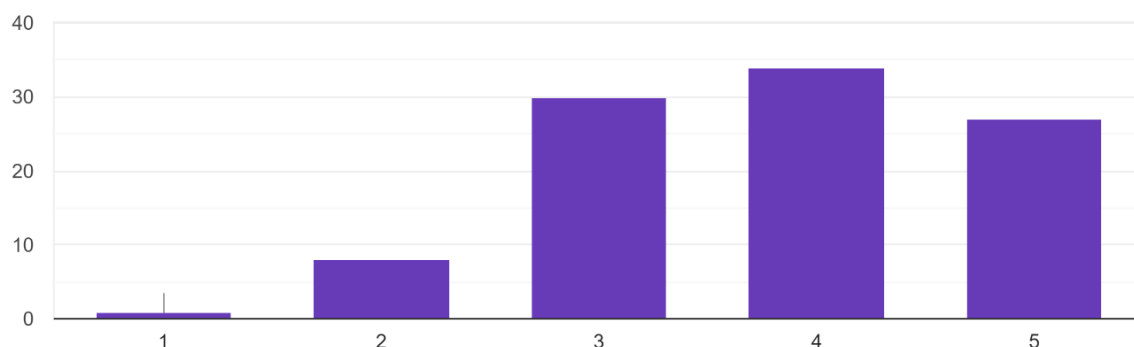
**Graf 28.** *Kompetentan/na sam djeci s teškoćama pružiti jednaku šansu da sudjeluju u svim aktivnostima slijedeći njihov ritam i želje, a poštujući njihova ograničenja.*

**TVRDNJA 28:** **Kompetentan/na sam procjeni sposobnosti, interese i potrebe djece te područja koja treba razvijati.**

Aritmetička sredina odgovora na ovu tvrdnju iznosi 3,78, a standardna devijacija 0,97. Minimum je 1, a maksimum 5. Graf 29 prikazuje da se 34% studenata slaže s tvrdnjom, 30% ih je neodlučno, a 27% se u potpunosti slaže. Onih koji se ne slažu s tvrdnjom ima 9%. Među njima 1% se u potpunosti ne slaže, a ostalih 8% se ne slaže. Zaključujemo da se studenti uglavnom osjećaju kompetentnim u procjenjivanju djece i njihovih interesa.

Kompetentan/na sam procjeni sposobnosti, interese i potrebe djece te područja koja treba razvijati.

100 odgovora



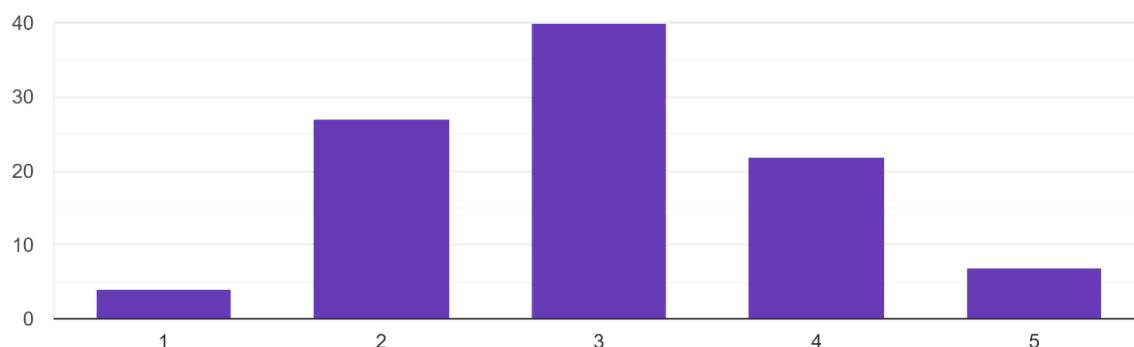
**Graf 29.** *Kompetentan/na sam procjeni sposobnosti, interese i potrebe djece te područja koja treba razvijati.*

**TVRDNJA 29: Kompetentan/na sam za praktično provođenje tjelesnog vježbanja s djecom s teškoćama u razvoju.**

Tvrdnja koja sumira ispitano u prijašnjim pitanjima pokazuje da je najviše onih (40%) koji se ne mogu odlučiti slažu li se s navedenim. Najmanje je onih koji se u potpunosti ne slažu, njih 4%. Oni koji se ne slažu zauzimaju postotak od 27, 22% ih se slaže s navedenim, dok i se 7% smatra u potpunosti kompetentnima za praktično provođenje tjelesnog vježbanja s djecom koja imaju neku teškoću u razvoju (Graf 30). Aritmetička sredina iznosi 3,01, a standardna devijacija 0,97. Minimum je 1, a maksimum tvrdnje 5. Može se zaključiti da su kod kompetencije samog provođenja tjelesnog vježbanja s djecom s teškoćama studenti neodlučni.

Kompetentan/na sam za praktično provođenje tjelesnog vježbanja s djecom s teškoćama u razvoju.

100 odgovora



***Graf 30. Kompetentan/na sam za praktično provođenje tjelesnog vježbanja s djecom s teškoćama u razvoju.***

## **5. RASPRAVA**

Cilj ovog istraživanja bio je ispitati kompetencije studenata za organiziranje sata tjelesne i zdravstvene kulture s djecom s teškoćama u razvoju. Prva hipoteza bila je: Studenti tijekom studija nisu imali dovoljno kolegija koji poučavaju tjelesnom vježbanju s djecom s teškoćama u razvoju. Hipoteza je postavljena na temelju prijašnjih istraživanja koji su navodili da tijekom studija postoji jako malo edukacije o inkluziji i da odgajatelji i ostali koji rade s djecom smatraju da općenito u ovom području treba više stručnih usavršavanja. Rezultati ankete ovog diplomskog rada su to potvrdili. Naime studenti navode da tijekom studija nisu naučili organizirati tjelesno vježbanje s djecom koja imaju neku teškoću. Također pokazuje se i premali broj kolegija (samo 3) koji su iz područja inkluzije. Studenti smatraju da ima dovoljni broj kolegija o kineziologiji, no tijekom provedbe istih tek nekolicina studenata se susrela s djecom s teškoćama u razvoju prilikom provedbe tjelesne kulture. Neodlučni su prilikom procijene zadovoljstva studijem i znanja koje su dobili što može biti nesrazmjer kolegija iz inkluzije i kineziologije. Druga hipoteza bila je: Studenti znaju kolika je važnost tjelesnog vježbanja, kao i sve njegove dobrobiti. Ova hipoteza je



također potvrđena, a osmišljena je budući da veliki broj istraživanja pokazuje koje su to prednosti tjelesnog vježbanja. Studenti znaju da za svu djecu bez obzira na teškoće vrijedi isto, a to je da tjelesno vježbanje pozitivno utječe na tjelesni razvoj kao i na kognitivni, moralni, društveni razvoj. Isto tako studenti su svjesni da uključivanje djece s teškoćama povećava i njihovo samopouzdanje. Također uz ovu hipotezu pokazalo se da studenti znaju da djeca s teškoćama trebaju jasne upute, primjereni zadatci te ciljevi koji će biti postavljeni realno. Treća hipoteza bila je: Studenti se ne osjećaju dovoljno kompetentnima i osnaženima za provođenje tjelesne kulture s djecom koja imaju teškoće u razvoju. Ova hipoteza je također potvrđena. Naime studenti procjenjuju da mogu biti dobar primjer djeci, da ih mogu uključiti u svakodnevne aktivnosti, da mogu poticati njihovu interakciju s vršnjacima, da mogu zadovoljiti njihove potrebe te da mogu procijeniti njihove sposobnosti, no ipak na zadnje pitanje osjećaju li se kompetentnim u tom području, studenti iskazuju neodlučnost.

## 6.ZAKLJUČAK

U vrijeme kada se sve veći broj djece uključuje u programe vrtića, odgojitelji su svakako ti koji moraju znati uključiti svu djecu u svakodnevne aktivnosti pa tako i u tjelesno vježbanje. Kao što je spomenuto u uvodu mnoga istraživanja pokazuju kako je tjelesno vježbanje jedno od oblika aktivnosti koja ima značajan utjecan na razvoj djece i njihovih sposobnosti pa tako pozitivno djeluje i na djecu s teškoćama u razvoju. To što dijete ima određenu teškoću ne znači da je manje sposobno baviti se tjelesnim aktivnostima. U ovom istraživanju sudjelovalo je 100 studenata završnih godina studija „Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja“. Za svrhu prikupljanja podataka izrađena je online anketa. Cilj istraživanja bio je ispitati kako studenti procjenjuju svoje kompetencije za organiziranje tjelesne i zdravstvene kulture s djecom koja imaju teškoće u razvoju. Deskriptivnom statistikom analizirani su podaci. Na temelju cjelovite analize ovog rada došlo se do sljedećih spoznaja. Iako ima nedostatan broj istraživanja o kompetencijama studenata, ali i odgajatelja o provođenju tjelesne i zdravstvene kulture s djecom s teškoćama, moguće je doći do nekih zaključaka. Sve hipoteze postavljene prije istraživanja na temelju proučavanja literature su potvrđene. Studenti tijekom studija nisu imali dovoljno kolegiya koji poučavaju tjelesnom vježbanju s djecom s teškoćama u razvoju. Također studenti znaju kolika je važnost tjelesnog vježbanja, kao i sve njegove dobrobiti. Ipak iznose kako se ne osjećaju dovoljno kompetentnima i osnaženima za provođenje tjelesne kulture s djecom koja imaju teškoće u razvoju. Na tome bi se moglo poraditi na kineziološkim kolegijima ili tijekom prakse u kojem bi se studente usmjeravalo i osnažilo u radu s djecom s teškoćama budući da je jako važno da se odgajatelj kao profesionalac osjeća kompetentan u svim područjima svoje struke. Istraživanje provedeno za svrhu ovog diplomskog rada moglo bi se provesti na većem broju studenata kako bi se pokazali još relevantniji podaci.

## 7.LITERATURA

Mrežne stranice:

1. Diplomski studij ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja-silabi (2020).  
Učiteljski fakultet u Zagrebu [https://www.ufzg.unizg.hr/wp-content/uploads/2020/03/DRPOO\\_silabi\\_svi.pdf](https://www.ufzg.unizg.hr/wp-content/uploads/2020/03/DRPOO_silabi_svi.pdf) (1.6.2020.)
2. Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe. *Narodne novine* 63/08, 90/10. <http://www.propisi.hr/print.php?id=2561> (1.6.2020.)
3. Konvencija o pravima djeteta (1989)  
[http://www.unicef.hr/upload/file/300/150215/FILENAME/Konvencija\\_20o\\_20pravima\\_20djeteta.pdf](http://www.unicef.hr/upload/file/300/150215/FILENAME/Konvencija_20o_20pravima_20djeteta.pdf) (28.5.2020.)
4. Konvencija o pravima osoba s invaliditetom ; Fakultativni protokol uz Konvenciju (2006). Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom.  
<http://www.uza.hr/wp-content/uploads/2017/01/konvencija-un-a.pdf>  
(28.5.2020)
5. Pravilnik o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju. *Narodne novine*,br. 23/91. [https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1991\\_05\\_23\\_697.html](https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1991_05_23_697.html) (1.6.2020.)
6. Preddiplomski sveučilišni studij „Rani i predškolski odgoj i obrazovanje“.  
Opis predmeta-silabus (2016) <https://161.53.191.69/wp-content/uploads/2013/12/Preddiplomski-sveu%C4%8Dili%C5%A1ni-studij-Rani-i-pred%C5%A1kolski-odgoj-i-obrazovanje11-2.pdf> (1.6.2020.)
7. UNICEF (2013). *Stanje djece u svijetu 2013. – Djeca s teškoćama u razvoju.- Sažetak* [https://www.unicef.hr/wp-content/uploads/2015/09/Djeca\\_s\\_teskocama\\_HR\\_6\\_13\\_w.pdf](https://www.unicef.hr/wp-content/uploads/2015/09/Djeca_s_teskocama_HR_6_13_w.pdf) (1.6.2020.)

Knjige:

1. Clark Brack, J. (2009). *Učenjem do pokreta, kretanjem do spoznaje*. Lekenik: Ostvarenje d.o.o

2. Findak, V. (1995). *Metodika tjelesne i zdravstvene kulture u predškolskom odgoju*. Zagreb: Školska knjiga.
3. Findak, V. (1999). *Metodika tjelesne i zdravstvene kulture*. Zagreb: Školska knjiga
4. Findak V., Delija., K. (2001). *Tjelesna i zdravstvena kultura u predškolskom odgoju*. Zagreb: Edip
5. Igrić, LJ. (2015). *Osnove edukacijskog uključivanja – škola po mjeri svakog djeteta je moguća*. Zagreb: Školska knjiga d.d.
6. Nicolodi, G. (2015). *L' educazione psicomotoria nell' infanzia*. Trento: Erickson
7. Pica, R. (2014). *Toddlers Moving and Learning, a physical education curriculum*. St. Paul: Redleaf Press.
8. Sanders, S. (2015). *Encouraging Physical Activity in Toddlers*. Lewisville: Gryphon House.
9. Stevenson, A. (2008). *High quality physical education for pupils with autism*. Loughborough: University Loughborough.

#### Poglavlja u knjizi:

1. Ciliga D., Petrinović L ,Zekan T., Trošt Bobić (2010). Individualizacija rada u području kineziterapije. U Findak, V. (Ur.), *Zbornik radova „19. ljetna škola kineziologa republike Hrvatske“* (str.55-60). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.
2. Dvorski, M., Kokanović, T., Matić, I., Bogovčić, S. (2015). Stavovi odgojitelja o provođenju kineziološke kulture u vrtićima s obzirom na njihov stupanj obrazovanja. U Prskalo, I. i sur. (Ur.), *Istraživanja paradigmi djetinjstva, odgoja i obrazovanja - Kineziološka edukacija sadašnjost i budućnost* (str. 115-122). Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
3. Đumlan-Cetin A.(2010). Individualizacija rada u nastavi Tjelesne i zdravstvene kulture za učenike s posebnim potrebama. U Findak, V. (Ur.), *Zbornik radova “ 19. ljetna škola kineziologa republike Hrvatske“* ( str. 317-320). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.

4. Paušić J., Ćorak A., Galić B.(2013). Individualno vježbanje djeteta s poteškoćama u razvoju. U Findak, V. (Ur.), *Zbornik radova“ 22. ljetna škola kineziologa republike Hrvatske“* (str.507-512). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.
5. Prskalo, I. i Babin, J. (2006). Kvaliteta rada u području edukacije. U Findak,V.(Ur.), *Zbornik radova „15. ljetna škola kineziologa Republike Hrvatske“* ( str. 26-34). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez
6. Prskalo, I. i Babin, J. (2010) Individualizacija rada u području edukacije U Findak, V. (Ur.), *Zbornik radova „19. ljetna škola kineziologa Republike Hrvatske* ( str.22-25). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.
7. Radanović, N., Mohorovičić, H. (2016) .Djeca s teškoćama u razvoju: stavovi odgojno-obrazovnih djelatnika i sustavna pomoć lokalne samouprave. U Despotović, M. (Ur.), *Tolerancija se uči od ranog djetinjstva.Zbornik istraživanja predškolskih ustanova i udruga okupljenih kroz projekt PRECEDE* (str. 67-86). Zagreb: Centar za civilne inicijative.
8. Šumanović, M., Tomac, Z., Košutić, M. (2015). Stavovi razrednih učitelja o poteškoćama u provedbi nastave tjelesne i zdravstvene kulture. U Prskalo, I i sur. (Ur.), *Istraživanja paradigmi djetinjstva, odgoja i obrazovanja - Kineziološka edukacija sadašnjost i budućnost* (str. 76 - 85). Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
9. Trajkovski-Višić, B., Podnar, H. i Mraković, S. (2010). Individualizacija rada u područjima edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije. U Findak, V. (Ur.), *Zbornik radova“ 19. ljetna škola kineziologa Republike Hrvatske“* (str. 317-399). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.

#### Članaci:

1. Klavida, A., Kudlaček, M. (2011). Physical education for students with special education needs in Europe:Findings of the Eusapa project. *European Journal of Adapted Physical Activity*, 4, 46-62.
2. Miloš, I., Vrbić, V. (2015). Stavovi odgajatelja prema inkluziji. *Dijete, vrtić, obitelj*, 20 (77/78), 60-63.

3. Mikas, D., Roudi, B. (2012): Socijalizacija djece s teškoćama u razvoju u ustanovama predškolskog odgoja, *Paediatr Croat.*, 56 (1), 207-214.
4. Murphy, N.A. i Carbone, P. (2008). Promoting the Participation of Children With Disabilities in Sports, Recreation and Physical Activities. *Pediatrics*, 121 (5), 1057-61.
5. Rosenthal, R., Jacobson, L. (1966). Teachers' expectations: Determinants of pupils' IQ gains. *Psychological Report*, 19, 115-118.
6. Sindik, J. (2009). Kineziološki programi u dječjim vrtićima kao sredstvo očuvanja djetetova zdravlja i poticanja razvoja. *Medica Jadertina*, 39(1-2): 19-28.
7. Taliaferro, A.R., Hammond, L., Wynat, K. (2015). Preservice Physical Educators' Self-Efficacy Beliefs Toward Inclusion: The Impact of Coursework and Practicum. *Adapted Physical Activity Quarterly*, 32, 49-67.

Radovi u zbornicima:

1. Špelić, A., Zuliani, Đ. i Krizmanić, M. (2009). Socijalizacija učenika s posebnim potrebama u razrednim sredinama. U Kadum, V. (Ur.), *Monografija. Međunarodni znanstveni skup. Škola po mjeri* (str. 175-195). Medulin : Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za obrazovanje učitelja i odgojitelja.
2. Žic-Ralić, A. (2004), Uloga učitelja u socijalnoj integraciji učenika s posebnim potrebama. U Bacalja, R. (Ur.), *Dijete, odgojitelj i učitelj, zbornik radova sa znanstveno stručnog skupa s međunarodnom suradnjom* (str.35-45).Zadar: Sveučilište u Zadru, Stručni odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja predškolske djece.

## PRILOG 1.

### Anketa

5-potpuno slaganje, 4-slaganje, 3-neodlučnost/neutralnost, 2-neslaganje, 1-potpuno neslaganje

1. Godina studija					
2. Tijekom studija naučio/la sam organizirati sat tjelesne kulture s djecom s teškoćama u razvoju.	1	2	3	4	5
3. Tijekom dosadašnjem studija najviše sam se upoznao/la s organizacijom TZK-a s djecom s teškoćama u razvoju na obaveznim kolegijima-	1	2	3	4	5
4. Tijekom dosadašnjem studija najviše sam se upoznao/la s organizacijom TZK-a s djecom s teškoćama u razvoju na izbornim kolegijima.	1	2	3	4	5
5. Odgajatelji trebaju znati prilagoditi sat tjelesnog vježbanja djeci s TUR.	1	2	3	4	5
6. Zadovoljan/na sam dobivenim znanjima tijekom studija.	1	2	3	4	5
7. Tijekom studija postoji dovoljan broj kolegija o djeci s teškoćama u razvoju	1	2	3	4	5
8. Tijekom studija postoji dovoljan broj kolegija koji poučavaju provedbu i organiziranje TZK-a.	1	2	3	4	5
9. Na studiju poučavaju u dovoljnoj mjeri provedbu TZK-a s djecom koja imaju neku teškoću u razvoju.	1	2	3	4	5
10. Potrebno je više edukacije iz područja inkluzije koja se tiče tjelesnog odgoja kako bi napredovali u tom području.	1	2	3	4	5
11. Svako dijete ima pravo na zadovoljavanje potrebe tjelesne aktivnosti bez obzira na teškoće u razvoju.	1	2	3	4	5
12. Važno je prilagoditi tjelesno vježbanje svakom djetetu.	1	2	3	4	5

13. . Programi u TZK-u trebaju biti fleksibilni i diferencirani tako da nude djeci različitih sposobnosti usvajanje novih sadržaja prema njihovim potrebama i sposobnostima.	1	2	3	4	5
14. Pri planiranju TZK-a važno je da ciljevi za djecu s TUR-om budu postavljeni realno, a ne da nadilaze njihove sposobnosti.	1	2	3	4	5
15. Svaka vježba koja se provodi tijekom TZK-a mora biti osmišljena da svima bude izvediva.	1	2	3	4	5
16. Djeci s teškoćama u razvoju treba davati primjerene zadatke i upute prilikom izvođenja vježbi.	1	2	3	4	5
17. Tjelesno vježbanje djeci s TUR-ju pomaže u tjelesnom razvoju.	1	2	3	4	5
18. Tjelesno vježbanje djeci s TUR-ju pomaže u kognitivnom, društvenom, afektivnom i moralnom razvoj.	1	2	3	4	5
19. Djeci s TUR-ju sudjelovanje u TZK-u omogućuje da se dobro i pozitivno osjećaju te im daje osjećaj zadovoljstva i samopouzdanja.	1	2	3	4	5
20. Sudjelovanje sve djece u TZK-u u pomaže u obrazovanju i sprječava negativno društveno ponašanje.	1	2	3	4	5
21. Kompetentan/na sam dijete s teškoćama u razvoju uspješno uključi u svakodnevne aktivnosti, pa tako i u tjelesno vježbanje.	1	2	3	4	5
22. .Kompetentan/na sam zadovoljiti potrebe djeteta s TUR-om i djece bez teškoća u istoj skupini.	1	2	3	4	5
23. Kompetentan/na sam promjeniti oblike rada i svakom djetetu pristupiti individualno prilikom provedbe TZK-a	1	2	3	4	5



24. Kompetentan/na sam davati djeci s TUR jasne upute prije izvođenja vježbi koje će razumijeti kao i sva djeca.	1	2	3	4	5
25. Kompetentan/na sam tijekom TZK-a biti dobar primjer djeci kako uključiti djecu s TUR-om te biti tolerantan prema različitostima.	1	2	3	4	5
26. Kompetentan/na sam organizirati TZK tako da svako dijete iskusi uspjeh, nosi se s izazovima te poboljša učinkovitost.	1	2	3	4	5
27. Kompetentan/na sam poticati interakcije i prihvaćanje djeteta s teškoćama kroz igre natjecanja i ostale sadržaje tijekom TZK-a.	1	2	3	4	5
28. Kompetentan/na sam djeci s TUR pružiti jednaku šansu da sudjeluju u svim aktivnostima sljedeći njihov ritam i želje, a poštujući njihova ograničenja.	1	2	3	4	5
29. Kompetentan/na sam procjeni sposobnosti, interesa i potreba djece, te područja koja treba razvijati.	1	2	3	4	5
30. Kompetentan/na sam za praktično provođenje tjelesnog vježbanja s djecom s TUR.	1	2	3	4	5

## **IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI RADA**

Ja, Kristina Kovač izjavljujem da sam rad „Kompetencije studenata u organiziranje tjelesne i zdravstvene kulture“ izradila samostalno uz potrebne konzultacije i savjete mentora te upotrebom navedene literature.

Potpis:

---